

2024

Pedagogisch beleidsplan Casa Bambini B.V.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Algemeen beleid.....	6
Even voorstellen.....	6
Pedagogische visie Casa Bambini	7
Emotionele veiligheid.....	8
Hoe creëren we bij Casa Bambini emotionele veiligheid?.....	9
Relatie pedagogisch medewerkster – kind, kind-kind, invloed van ruimte.....	9
Hechting en vertrouwen	9
Maximaal 2 vaste gezichten voor 0-jarigen	10
Het vaste gezichtencriterium	10
Toetsingskader GGD: Inzet beroepskracht in opleiding.....	11
Toetsingskader GGD: Nieuwe rekensystematiek BKR	11
Anders gekwalificeerde beroepskrachten formatief inzetten	12
Hoe wordt de emotionele veiligheid en de stabiliteit van het kind geborgd bij de inzet van een andere pedagogisch medewerkster	12
Personeelsvertegenwoordiging (PVT).....	13
Ieder kind een eigen mentor/wenmoment	14
Wenmoment	14
Hechting en vertrouwen	15
Hoe reageren we adequaat, daadwerkelijke contact/communicatieprincipes.....	16
Verzorging en veiligheid	17
Risicovol spelen	18
Gevoelens en emoties bij kinderen.....	19
Huilen	19
Onacceptabel gedrag is hulpvraag	20
Hoe om te gaan met verschillende emoties	20
Toetsingskader GGD op het gebied van emotionele veiligheid.....	21
De ontwikkeling van de persoonlijke competentie	23
Inleiding.....	23
Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen.....	24
Wat houdt het kind-volgsysteem in	25
Ontwikkelen door spel	27
Uitgangspunten	27
Kenmerken van spel	28
Wat bieden we aan	29

Aandacht voor speelgoed.....	30
Radio, muziek, televisie en computer	31
Respect voor de natuur	31
Visie op VVE.....	32
Toetsingskader GGD op het gebied van persoonlijke competentie	32
De ontwikkeling van de sociale competentie	34
Vaste leeftijdsgenootjes.....	34
Ruimte	35
Meerdere speelruimtes.....	36
Inrichten van spelruimtes.....	36
Toetsingskader GGD op het gebied van sociale competentie	36
Eigen maken van waarden en normen	38
Rondleiding en de intake tijdens het wenmoment.....	38
Dagelijkse mondelinge communicatie	39
Het voeren van gesprekken.....	40
Normen en waarden van de kinderopvang	40
Toetsingskader GGD op het gebied van eigen maken van normen en waarden	40
Dagelijks werkplan	42
Inhoud	42
Leeftijdsopbouw van de stamgroepen/maximale omvang	42
Pedagogische visie in het kort.....	43
Groene en agrarische opvang	44
De wijze waarop onze beroepskracht wordt ondersteund door andere volwassenen.....	45
Pedagogisch beleidsmedewerkster.....	46
Het vierogenprincipe in de praktijk.....	47
Personeelsvertegenwoordiging (PVT).....	49
Algemene kaders inzet personeel	50
Hoeveel beroepskrachten per groep	50
Gangbare personeelsdiensten en pauzetijden	50
In welke situaties wordt de BKR overschreden.....	50
De pedagogische afweging die bij het afwijken van de BKR gelden	51
Hoe wordt er aandacht besteed aan de behoeftes van kinderen als de BKR overschreden wordt	51
Uitgangspunten voor het dagelijks werkplan	52
Dagelijkse structuur.....	52
Kinderen en activiteiten	53

Dagprogramma kinderopvang	53
Ontvangst van ouders en kinderen	53
Invulling van de ochtend	54
Aanvulling dagindeling buitenschoolse opvang	58
Vroegtijdige voorschoolse educatie (VVE), piramide.....	58
Lunch – middagslaapje	59
Drinken, fruit/cracker en een middagactiviteit.....	59
Ophalen	60
Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen	60
Het vaste gezichtencriterium	61
Hoe wordt de emotionele veiligheid en de stabiliteit van het kind geborgd bij de inzet van een andere pedagogisch medewerkster	62
Toetsingskader GGD: Inzet beroepskracht in opleiding.....	62
Toetsingskader GGD: Nieuwe rekensystematiek BKR	63
Anders gekwalificeerde beroepskrachten formatief inzetten	63
Aanmelding, wennen en plaatsing	63
Groepsindeling en maximale groepsgrootte.....	65
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	67
Kinder- EHBO en BHV	68
Agrarische elementen	68
Overige informatie	69

Voorwoord

Voor u heeft u het pedagogisch beleidsplan liggen van kinderopvang Casa Bambini B.V. (hierna te noemen: Casa Bambini).

Pedagogisch medewerkster zijn op een kinderdagverblijf is een mooi, uitdagend, liefdevol en verantwoordelijk beroep.

Wanneer een kind opvang afneemt bij ons, wordt er tussen de pedagogisch medewerkster en het kind, een bewuste pedagogische relatie aangegaan.

Om de professionaliteit en de kwaliteit hoog te houden en dús kwalitatief goede kinderopvang te kunnen bieden, moet het voor de pedagogisch medewerkers duidelijke zijn wat de uitgangspunten zijn en hoe zij dit in de praktijk tot uiting kunnen brengen. Ook heeft dit beleidsplan een informatief doel voor de ouders die opvang afnemen bij kinderopvang Casa Bambini.

Het is misschien wel de meest belangrijke periode in het leven van een kind; de leeftijd waarin ze het meeste leren en waarin ze zich volop ontwikkelen. Ouders brengen hun belangrijkste bezit bij ons en wij vinden het daarom van groot belang dat ouders hun kind met een vertrouwd gevoel achter kunnen laten.

In dit document beschrijven wij onze pedagogische visie, onze uitgangspunten en onze werkwijze.

Naast dit document wordt er op de werkvloer gewerkt met aanvullende richtlijnen en aan de hand van verschillende protocollen. Zoals richtlijnen en protocollen m.b.t. het kindvolgsysteem, wen-momenten en de signalering van mogelijke ontwikkelingsproblemen. Ook vindt u in dit document ons 'dagelijkse werkplan', waar u een overzicht ziet van de algemene dagindeling.

Daarnaast worden de specifieke omgevingsfactoren -omgang met dier en natuur- uitgewerkt.

De rode draad door dit beleidsplan, is dat wij kinderen liefdevolle opvang willen bieden en ze in de gelegenheid willen stellen om zich op hun eigen tempo te kunnen ontwikkelen.

Dit vraagt van de pedagogisch medewerkers dat zij ieder kind bewust volgen en op basis van deze bevindingen, het kind de juiste positieve aandacht en handvaten kunnen bieden t.b.v. de ontwikkeling van het kind.

De aanpak die wij hierbij hanteren, bestaat uit vier aspecten*:

- ♥ Respect – wij behandelen iedereen met respect en gaan respectvol om met alles om ons heen

- ♥ Ruimtelijk – wij bieden in zowel fysieke als in psychische zin de kinderen ruimte om te ontdekken en te leren
  - ♥ Individueel – Ieder kind is uniek, daarom is geen aanpak hetzelfde en kijken wij individueel per kind, welke aanpak gewenst en gepast is
  - ♥ Positief – Wij begeleiden, stimuleren en sturen de kinderen op een positieve manier
- *Hierna te noemen; de **RRIP** aanpak.*

Tenslotte; de Wet kinderopvang, de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (beter bekend als de IKK-wet) en de bijbehorende beleidsregels kwaliteit kinderopvang, stellen eisen aan het pedagogisch beleid.

Deze eisen zijn in dit document opgenomen.

Ook is er rekening gehouden met toetsingskader van de GGD; de GGD heeft dit toetsingskader ontwikkeld op basis van de Wet kinderopvang en controleert hiermee binnen de kinderopvang, om na te gaan of wij voldoende aan de wettelijke kaders.

Daarnaast is er in deze versie van het pedagogisch beleid, gebruikt gemaakt van informatie uit het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar, versie 2009.

Wij wensen jullie veel leesplezier.

Casa Bambini B.V.

Algemeen beleid

Even voorstellen

Altijd goed om te weten wie de gezichten achter een onderneming zijn. Hieronder stellen wij ons in het kort voor en vertellen wij wat onze drijfveren zijn.

Leonie Brand – Eigenaresse/mede-eigenaresse

Mijn naam is Leonie Brand en ik werk sinds april 2013 bij kinderopvang Casa Bambini. Ik ben geboren op 13-07-1989 en ik woon al mijn hele leven in Wierden. Inmiddels ben ik al sinds 2005 dolgelukkig met mijn man en zijn wij trotse ouders van 3 kinderen. Mijn passie voor het werken met kinderen, begon al toen ik heel jong was. Ik paste graag op vond het geweldig om bezig te zijn met de verzorging van kleinere kinderen. Toen ik in 2005 voor het eerst stage mocht lopen op een kinderopvang, wist ik direct: dít is wat ik wil!

Eerst werkte ik bij grotere organisaties, maar daar kon ik niet goed aarden. Toen ik bij Casa Bambini kwam werken, was ik direct verliefd op het hele concept: kleinschalige kinderopvang in combinatie met dier en natuur. Waar vind je dat nog? De positieve aandacht, het kind-volgende beleid en de huiselijkheid waren direct enorme pluspunten voor mij.

Begin 2022 kregen Esther en ik de mogelijkheid om Casa Bambini over te nemen van de vorige eigenaresse en dat wilden wij maar wát graag zodat wij de opvang konden laten bestaan, zoals hij was. De visie, de gemoedelijkheid, het geweldige team en de prachtige locatie, maar ook de kleinschaligheid waren punten waarvan wij persé wilden dat ze zouden blijven bestaan. En ik kan met trots zeggen, dat dit méér dan gelukt is!

Esther Borkent – Eigenaresse/mede-eigenaresse

Mijn naam is Esther Borkent. Ik ben geboren in 1987 in Rijssen. Inmiddels woon ik al een hele tijd samen met mijn gezin (man, zoon en dochter) op een boerderij in Albergen. Naast het gezinsleven en het werken op de boerderij mag ik mijn passie uitvoeren; werken in de kinderopvang.

Ik heb 10 jaar werkervaring opgedaan voordat ik in 2018 bij Casa Bambini kwam werken. Mijn werkgever waar ik destijds 10 jaar werkte werd voor mij veel te grootschalig. Ik wilde op zoek naar een opvang waarbij het kind (maar ook de ouders en het personeel) centraal stonden. Bij Casa Bambini heb ik dit zeker gevonden waardoor ik mijn werk weer met passie uit kan voeren en er echt voldoening uit kan halen.

In 2022 heb ik samen met Leonie de kans gekregen om Casa Bambini over te nemen en dit mooie concept in stand te houden. Dankbaar en blij ben ik dat wij deze kans met beide handen hebben aangepakt en ik hoop nog heel lang te genieten van de kindjes, ouders en onze geweldige medewerkers.

Pedagogische visie Casa Bambini

In de beleidsregels 'kwaliteit kinderopvang', behorend bij de Wet Kinderopvang, wordt de voorwaarde gesteld dat in een pedagogisch beleidsplan staat beschreven hoe er vier opvoedingsdoelen gerealiseerd worden.

Deze vier opvoedingsdoelen zijn:

- ♥ Het bieden van emotionele veiligheid
- ♥ Het stimuleren van de ontwikkeling van persoonlijke competenties
- ♥ Het stimuleren van de ontwikkeling van sociale competenties
- ♥ Het overdragen van normen en waarden

Binnen onze visie* realiseren wij dit, door de RRIP-benadering naar kinderen toe.

Onze visie/missie in het kort:

*Het leukste kinderdagverblijf voor uw kind.
Wij blijven gewoon en zijn daarom bijzonder!*

Wij creëren een positieve en veilige omgeving waar kinderen kunnen leren, ontdekken en groeien. Geïnspireerd door de natuur en de dieren om ons heen.

Wij geloven erin dat elk kind anders en uniek is. Bij ons staat het kind centraal en kan en mag zichzelf zijn. Wij vinden een persoonlijke benadering belangrijk. Een opvang met een 'thuis'gevoel. Kleinschalig, met oog voor iedereen: waarin kinderen, ouders en medewerkers zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.

Hierbij wordt het kind Respectvol, Ruimtelijk, Individueel en Positief benaderd en sluiten wij aan op de zonde van de naast ontwikkeling.

Hierna volgt er een uitleg van de RRIP benadering.

Een Respectvolle benadering

Wij benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. Wij hebben oog voor de eigenheid en individualiteit van het kind. Naast individueel contact, begeleiden wij het kind in de omgang met volwassenen en andere kinderen.

Een Ruimtelijke benadering in fysieke en psychische zin

We gaan ervanuit dat iedereen door genoeg ruimte om zich heen, zich kan ontwikkelen. Daarbij bieden wij verschillende ingerichte ruimtes aan, met passend spel- en speelmateriaal aansluitend aan de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen.

Een Individuele benadering

Ieder mens is uniek; wij luisteren echt naar elkaar, we nemen elkaar serieus en gaan echt in op een vraag. We geven de kinderen de mogelijkheid vaardigheden te ontwikkelen en ervaringen op te doen die aansluiten bij hun eigen belangstelling.

Een Positieve benadering

Een positief zelfbeeld is de basis van de hele ontwikkeling. Daarom vinden we het belangrijk om te signaleren en op te merken: "Wat vraagt dit kind van mij als opvoeder en hoe kan ik hier op een positieve manier mee omgaan?".

Wij bieden kinderen veiligheid, vertrouwen en ruimte.

Hierdoor krijgen de kinderen de mogelijkheid- en worden ze gestimuleerd te groeien naar zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Ook leren ze respect te hebben voor elkaar, de omgeving en zichzelf.

Vooruitlopend op het hoofdstuk onderaan deze pagina waarin de relatie tussen de pedagogisch medewerkster en kind beschreven wordt, geven wij hier alvast een aantal regels die als basis gehanteerd worden. Het kind moet onvoorwaardelijke steun en vertrouwen krijgen van de pedagogisch medewerkers die voor het kind zorgt.

Wij vragen van de pedagogisch medewerkers een actieve instelling en houding om de regels en richtlijnen in dit beleid na te leven.

Emotionele veiligheid

Zoals in onze missie/visie beschreven staat, geloven wij dat ieder kind uniek is, centraal staat en zichzelf mag en kan zijn. Wij vinden een persoonlijke benadering belangrijk waarbij er écht naar het individuele kind gekeken wordt. Kinderen moeten zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.

Vanuit de pedagogisch medewerkster verwachten wij een sensitieve-responsieve aanpak, waarbij zij gevoelig zijn voor de signalen van kinderen, de signalen herkennen en deze goed weten te interpreteren (observeren = kijken en luisteren). Zij reageren adequaat op de signalen en geven een reactie naar het kind waaruit blijkt dat de intenties van het kind begrepen zijn.

Daarnaast hanteren wij de RRIP aanpak, welke beschreven is in het hoofdstuk 'Pedagogische visie' op pagina 7.

Met deze RRIP benadering werken wij aan de 4 opvoedingsdoelen, dit zijn de opvoedingsdoelen die genoemd worden in de beleidsregel behorend bij de Wet kinderopvang, waarbij het bieden van emotionele veiligheid, het bevorderen van persoonlijke- en sociale competenties en het overdragen van waarden en normen, centraal staan.

Hoe creëren we bij Casa Bambini emotionele veiligheid?

Dat leest u in dit hoofdstuk; de volgende hoofdstukken richten zich op de persoonlijke en sociale ontwikkeling en het omgaan met waarden en normen.

Relatie pedagogisch medewerkster – kind, kind-kind, invloed van ruimte

Een emotioneel veilige situatie kan geboden worden door drie aspecten:

- ♥ Een goede interactie tussen de pedagogisch medewerkster en kind
- ♥ Goede interactie tussen kinderen onderling
- ♥ Een goed ingerichte ruimte

De sensitieve-responsieve pedagogisch medewerkster is van groot belang. Zij is verreweg het meest bepalend voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen in de kinderopvang. Jonge kinderen hebben namelijk meer interacties met pedagogisch medewerkers dan met leeftijdsgenootjes en zijn daarbij ook anders van aard. Door de sensitieve-responsieve houding en het sociale- en cognitieve vermogen, zijn de pedagogisch medewerkers in staat een kind goed te begeleiden en hun een gevoel van emotionele veiligheid te geven.

Daarna komt de omgang met leeftijdsgenootjes; door regelmatige interacties met dezelfde kinderen, kan een kind positieve relaties met leeftijdsgenootjes ontwikkelen die bijdragen tot een gevoel van veiligheid en welbevinden.

De omgang met leeftijdsgenootjes is ook bevorderlijk voor de ontwikkeling op diverse gebieden, zoals de persoonlijke en sociale ontwikkeling.

Daarom bieden wij bij Casa Bambini geen flexibele opvang; vaste stamgroepen voor de kinderen en dus ook vaste groepsgenootjes, dragen bij aan bovenstaand streven van een gevoel van veiligheid en welbevinden.

Tot slot kan de inrichting van de ruimte bijdragen aan een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij kinderen. Wij maken gebruik van meerdere speelhoeken voor de kinderen met plekje waar zij zich terug kunnen trekken en ongestoord kunnen spelen. Door de toevoeging van materialen en verschillende hoeken, reduceren we het geluidniveau in de ruimte. Bij Casa Bambini creëren wij een huiselijke sfeer en dit is dan ook terug te zien in de inrichting van de groepen; we willen kinderen het gevoel geven dat ze in een warm huis opgevangen worden, met alle ruimte voor spel- en speelmateriaal aansluiten aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en de zone van de naaste ontwikkeling (de stap in de ontwikkeling die komt ná een competentie waarover ze al beschikken). De inrichting van de ruimtes dragen daarbij ook toe aan de persoonlijke ontwikkeling (spel- en speelmateriaal) en de sociale ontwikkeling (de mate van mogelijkheid om contact te hebben met andere kinderen/leeftijdsgenootjes).

Hechting en vertrouwen

In het hoofdstuk hierboven is al aangegeven dat de relatie tussen een pedagogisch medewerkster en een kind, één van de belangrijkste bronnen is voor het bieden van emotionele veiligheid bij het jonge kind. Binnen onze visie vinden wij dit ook een erg belangrijke bron; vandaar dat we hier nog even dieper op ingaan met een koppeling naar hechting en vertrouwen. Hierbij zijn wij uitgegaan van onze eigen missie-visie én de geldende

eisen vanuit de Wet IKK (innovatie kwaliteit kinderopvang). Onder de verschillende kopjes die u hieronder leest, vindt u de uitleg en de aanpak van iedere kwaliteitseis en streven.

Maximaal 2 vaste gezichten voor 0-jarigen

Aan een kind van 0 jaar, worden twee vaste pedagogisch medewerkers toegewezen. Op de dagen dat het kind komt, is altijd minimaal 1 van deze twee pedagogisch medewerkers werkzaam. Als de omvang van de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pedagogisch medewerkers, dan mogen maximaal drie vaste pedagogisch medewerkers aan het kind toegewezen worden. Naast het zogenoemde 'vaste gezicht' kunnen andere pedagogisch medewerkers in worden gezet. Bij kinderen met flexibele dagen geldt het vaste gezichten criterium niet; echter bieden wij geen flexibele opvang aan, énkél een extra aangevraagde dag welke ook zou kunnen worden gezien als flexibele opvang. Een extra dag aangevraagd door ouders, is geen structurele opvang.

Het vaste gezichten criterium

Bij Casa Bambini werken wij met een vast personeelsbestand op de kinderopvang en de buitenschoolse opvang. Dit houdt in dat zo goed als alle medewerkers hun eigen groep en vaste werkdagen hebben. Toch kan het voorkomen dat er niet aan het vaste gezichten criterium kan worden voldaan. Vanuit de overheid zijn de kwaliteitseisen per 1 juli 2023 versoepeld; het vaste gezichten criterium veranderd niet, wél mogen wij een andere beroepskracht inzetten dan een vast gezicht. Dit mag op momenten als o.a. een vast gezicht ziek is, verlof heeft of op vakantie is.

Op alle groepen binnen Casa Bambini werken wij met maximaal 3 pedagogisch medewerkers per groep. Op de buitenschoolse opvang zijn dit standaard maximaal 2 pedagogisch medewerkers.

Afwijken is alleen toegestaan in situaties waarbij volgens het vaste gezichten criterium maximaal 2 of 3 vaste gezichten worden toegewezen en niet in situaties waarbij er vier vaste gezichten toegewezen mogen worden. Van vier vaste gezichten maken wij echter geen gebruik, gezien het feit wij een relatief klein personeelsbestand hebben en wij 1 kleinschalige vestiging hebben. Daardoor zijn alle kinderen gewend aan de gezichten van alle pedagogisch medewerkers. De vaste gezichten op de groepen worden toegewezen per kind en is afhankelijk van de werkdagen van het personeelslid en de dagen dat het kind op de opvang komt.

Wanneer zich er een situatie voordoet waarbij een vast gezicht niet komt werken, zijn er altijd nog 1 of 2 van de andere vaste gezichten op de groep aanwezig; aangezien wij werken met een vast rooster en niet beschikken over een invalpoule. De andere vaste gezichten op de groep zijn daarom de stabiele factor in bovengenoemde gevallen. Wanneer een vast gezicht afwezig is, proberen wij om een ander vast gezicht in te zetten op de groep. Wanneer er geen ander vast gezicht ingezet kan worden en er komt een vervangster op de groep komt voor een vast gezicht, zullen wij te allen tijde zorgen dat dit een medewerkster is die vaker op de groep gewerkt heeft en daardoor een bekend gezicht is voor de kinderen die er op de groep aanwezig zijn.

Er wordt gekeken naar een personeelslid die de kinderen én de groep kent en ingespeeld is op de naaste collega's van de groep.

Wanneer een vast gezicht langer afwezig is dan vier weken aaneengesloten, wordt er gekeken naar een vaste vervanger van het vaste gezicht.

De stappen die wij nemen wanneer er afgeweken wordt van het vaste gezichtencriterium:

- ♥ Eerst wordt er gekeken naar de mogelijkheid voor het inzetten van een voor het kind vertrouwde beroepskracht uit dezelfde groep. Dit overwegen wij omdat het kind dan al bekend is met de beroepskracht; dit biedt veiligheid en stabiliteit voor zowel het kind als de groep
- ♥ Wanneer bovenstaande niet haalbaar is, wordt er gekeken naar de inzet van een vertrouwde beroepskracht uit de aangrenzende groep. In de andere groep wordt er met dezelfde doelgroep gewerkt, waardoor alle pedagogisch medewerksters bekend zijn met de verzorging en de omgang van de doelgroep. De pedagogisch medewerkster van de andere groep zal ook bekend zijn voor de kinderen op de groep waar zij zal moeten werken ter vervanging van het vaste gezicht, gezien het feit dat alle pedagogisch medewerksters een vast werkrooster hebben en meerdere keren per dag de andere groep inlopen. Ook wanneer er buiten of in het speellokaal wordt gespeeld, zien de kinderen de andere pedagogisch medewerksters en zo bouwen de kinderen een (vertrouwens)band op met alle pedagogisch medewerksters en vice versa.

Toetsingskader GGD: Inzet beroepskracht in opleiding

Vanaf 1 juli 2024 mag een beroepskracht in opleiding als vaste beroepskracht (vast gezicht) ingezet worden wanneer de beroepskracht in opleiding het eerste leerjaar heeft afgerond.

Wanneer een beroepskracht in opleiding als vaste beroepskracht ingezet wordt, vindt er een maandelijks evaluatie moment plaats tussen de houder: Esther of Leonie en de begeleidster van de beroepskracht in opleiding.

Tijdens dit evaluatiemoment wordt o.a. besproken:

- ♥ Hoe bevalt het de beroepskracht in opleiding - loopt zij ergens tegenaan?
- ♥ Hoe bevalt het werken met de beroepskracht in opleiding bij naaste collega's.
- ♥ Zijn er verbeterpunten?
- ♥ Verschillende aandachtspunten vanuit het pedagogisch beleidsplan worden besproken, zoals het sensitief-responsief reageren, de RRIP aanpak, etc.

Wanneer de beroepskracht in opleiding haar contract tekent, wordt er een apart document aangemaakt waarin bovenstaande punten worden benoemd en dit document dient door alle 3 de partijen (houder/ beroepskracht in opleiding/ begeleidster) te worden ondertekent. Ook wordt er contact met school onderhouden en bovenstaande voorgelegd.

Wanneer een beroepskracht in opleiding werkt op de stamgroep, moet er minstens 1 gekwalificeerde beroepskracht ook op die groep werken.

Dit geldt ook als de beroepskracht in opleiding geen vaste beroepskracht is.

Maximaal de helft van het aantal personeelsleden in de kinderopvang mag uit beroepskrachten in opleiding bestaan.

Toetsingskader GGD: Nieuwe rekensystematiek BKR

Vanwege de wijziging in de kwaliteitseisen voor de Buitenschoolse opvang (BSO), wordt per 1 juli 2024 de beroepskracht-kindratio op het niveau van het kindercentrum berekend en niet

meer op groepsniveau. Hierdoor komt er meer ruimte om groepen in te delen op basis van de behoefte en ontwikkeling van kinderen. Een groep mag wettelijk maximaal 30 kinderen tellen, bij Casa Bambini is dit maximaal 22.

Wij berekenen de BKR via de rekentool op www.1ratio.nl

Doordat er een nieuwe rekensystematiek is ontwikkeld, kan een groep anders ingedeeld worden qua bezetting. Zo mag een personeelslid 14 kinderen van 7 jaar of ouder opvangen in plaats van maximaal 11.

Dit kan worden overwogen wanneer er bijvoorbeeld een activiteit wordt gepland die past bij de kinderen vanaf boven de 7 jaar oud.

Er is dan minder begeleiding nodig waardoor er beter gekeken kan worden naar passende activiteiten.

Zoals wij in dit plan beschrijven, staat het welbevinden van een kind op de groep, op de eerste plek. Daarom kijken wij te allen tijde of het kind/de kinderen een positief effect ondervindt aan de groepsplanning en de geplande activiteiten. Wij kijken hierbij naar de ontwikkelingsfases, interesses en individuele behoeftes van de kinderen en passen ons hierop aan.

Anders gekwalificeerde beroepskrachten formatief inzetten

Mensen die bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen door een andere beroepsachtergrond, talent of expertise (bijvoorbeeld professionele musici of sporters) mogen formatief ingezet worden op de BSO. Deze beroepskrachten moeten wel een pedagogische module hebben voltooid.

Kinderopvang Casa Bambini heeft besloten om voorlopig geen gebruik te maken van anders gekwalificeerden, vanwege het bewaken van de continuïteit op de BSO.

Hoe wordt de emotionele veiligheid en de stabiliteit van het kind geborgd bij de inzet van een andere pedagogisch medewerkster

Doordat wij werken met een relatief klein en vast personeelsbestand, zijn de medewerkers van Casa Bambini bekende gezichten voor de kinderen.

Wij zullen bij de afwezigheid van een vaste beroepskracht, bij voorkeur kiezen voor een medewerkster die ook op dezelfde groep werkt en bekend is met de kinderen en de naaste collega's. Hierdoor zal de dag kunnen verlopen zoals altijd, gezien het personeelslid op de hoogte is van de werkwijze en de dagschema's van de kinderen.

Wanneer een vervanger van het vaste gezicht niet per se bekend is met het kind waarvan het vaste gezicht afwezig is, kan het verstandig zijn om een andere medewerkster van die groep, die tevens een vast gezicht is op die groep, leidend te laten zijn in de verzorging en interactie met het kind.

Of dit van belang is, is goed in te schatten door het personeel en hun ervaring met het verzorgen van het bewuste kind waarvan het vaste gezicht afwezig is.

Wij zijn bij Casa Bambini kind-volgend en zullen te allen tijde kiezen voor de meest veilige en prettige optie voor het kind.

Indien het vaste gezicht een langere periode afwezig is en meerdere dagen werkt op de dagen dat het kind van het afwezige vaste gezicht ook aanwezig is, zal er gekeken worden naar de meest stabiele invulling. Er zal dan ingezet worden op structurele inzet van 1

medewerkster die op deze dagen voor stabiliteit en emotionele veiligheid van de kinderen kan zorgen, uiteraard in combinatie met de andere vaste gezichten op de groep.

Doordat er een duidelijke overdracht is vanuit het personeel naar de ingezette beroepskracht en de beroepskracht op de hoogte is over de formulieren van de groepen met daarop de meest recente informatie m.b.t. het kind, kan er nauw aangesloten worden op de zorgbehoefte van het kind.

Personeelsvertegenwoordiging (PVT)

Wanneer een bedrijf meer dan 10 en minder dan 50 werknemers heeft, is het verplicht vanuit de CAO kinderopvang om een personeelsvertegenwoordiging (PVT) te hebben.

Gezien ons aantal medewerkers, zijn wij ook verplicht om hieraan te voldoen.

Daarom zoeken wij 3 medewerkers die het leuk lijkt om hieraan deel te nemen.

Hoe vaak we per jaar een beroep moeten doen op de PVT is afhankelijk van de vraagstukken die bij Esther en Leonie terechtkomen waarbij de uitkomst van zo'n vraagstuk voor meer dan een kwart van alle medewerkers (in ons geval, op dit moment voor 3 medewerkers) gevolgen heeft.

Wat doet een personeelsvertegenwoordiging?

De taak van de PVT is overleggen met de werkgever over het bedrijf, het werk en de arbeidsomstandigheden. De PVT bestaat uit minstens 3 werknemers. De leden van de pvt worden gekozen door de werkgever en de werknemers, mits er meer dan 3 aanmeldingen zijn. Dit gebeurt met een geheime schriftelijke stemming. Een bedrijf met meer dan 50 werknemers is verplicht om een ondernemingsraad (OR) in te stellen.

Rechten van de personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging heeft deze rechten:

- Adviesrecht

Je werkgever moet verplicht advies vragen aan de PVT als hij iets wil besluiten dat gevolgen heeft voor meer dan een kwart van de werknemers. Denk aan besluiten die tot grote veranderingen leiden in het werk. Of het verlies van arbeidsplaatsen. De werkgever is niet verplicht om het advies van de PVT over te nemen, maar hij moet het advies wel serieus overwegen.

- Instemmingsrecht

Als je werkgever personele regelingen wil veranderen, moet de PVT toestemming geven aan de werkgever. Bijvoorbeeld over werktijden, arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim.

Zonder de instemming van de PVT, mag het besluit niet doorgevoerd worden.

- Recht op informatie

De werkgever is verplicht om de PVT regelmatig op de hoogte te stellen van bijvoorbeeld de resultaten van het bedrijf en het sociale beleid. Dit mag mondeling en schriftelijk.

In de PVT van Casa Bambini zitten de volgende personen:

- ♥ Ilse Vloedgraven
- ♥ Joanne Jansen of Lorkeers
- ♥ Carmy Rozemuller

Ieder kind een eigen mentor/wenmoment

Natuurlijk begeleiden en volgen we de ontwikkeling en het welbevinden van een kind. Er wordt op gelet dat ieder kind dat aanwezig is, iedere dag “echt gezien” (dus bewust gevolgd wordt). Ook heeft ieder kind een eigen mentor; de mentor wordt bij de plaatsing of bij de overgang naar een andere groep toegewezen. De mentor zal altijd één van de vaste gezichten zijn op de groep van het mentorkind, daarbij wordt gekeken welke pedagogisch medewerker het kind het meest ziet (bijvoorbeeld bij aanwezigheid van meerdere dagen). Ouders worden tijdens het wenmoment op de hoogte gesteld wie de mentor van hun kind zal zijn, middels een informatieve brief. In deze standaard brief wordt toegelicht waarom wij ieder kind een mentor toewijzen, welke dagen deze pedagogisch medewerker werkt en middels welk e-mailadres en telefoonnummer zij te bereiken is, buiten het mondelinge contact om.

Op 1 moment in het jaar (maart of oktober) worden de bevindingen van de ontwikkeling en het welbevinden van het kind die de mentor heeft beschreven, op een door ons ontwikkeld observatieformulier beschreven en aansluitend besproken met ouders. Dit gesprek vindt vrijwillig plaats in een persoonlijk, mondeling gesprek met de mentor en de ouder(s) van het mentorkind; ouders mogen er ook voor kiezen om het gesprek te weigeren, echter wordt er van ieder kind jaarlijks een observatieformulier ingevuld.

Dit observatieformulier is na schrijven, in het bezit van de manager van de kinderopvang; zij zorgt ervoor dat deze veilig bewaard wordt en dat dit formulier vernietigd wordt 2 jaar nadat het kind geen gebruik meer maakt van de opvang. Voor het bespreken van het observatieformulier van ieder kind, hanteren wij bovenstaande momenten, om een zo helder mogelijk beeld te creëren van de ontwikkeling van het kind.

Voor de vierde verjaardag van een kind, krijgen ouders ongeveer 3 maand voordat het kind naar school gaat, het door ons ingevulde overdrachtsformulier (ontwikkeld in samenwerking met de gemeente, scholen en kinderopvang) welke wordt besproken met ouders.

Indien ouders akkoord geven, wordt dit overdrachtsformulier middels een warme overdracht aan de toekomstige school van het kind overgedragen door de mentor van het kind, aan de leerkracht.

Wenmoment

Voordat een kind begint op de opvang, is er een mogelijkheid voor ouders om hun kind een dagdeel gratis te laten wennen. Dit wenmoment is bedoeld voor ouders om alvast een uitgebreide informatieoverdracht te geven aan de pedagogisch medewerkster, maar ook vooral voor het kind. Tijdens zo'n wenmoment is er uitgebreid de aandacht voor het nieuwe kind op zijn/haar stamgroep; tijdens dit moment wordt het kind geobserveerd en wordt er gekeken naar hoe dit wenmoment verloopt, voordat het kind echt start en ouder(s) aan het werk zijn. Deze observatie wordt besproken met ouders na het wenmoment; vragen, opmerkingen of bijzonderheden worden dan besproken.

Wanneer een ouder er behoefte aan heeft of wanneer een pedagogisch medewerkster dit nodig acht, kan er (altijd in goed overleg) gekozen worden om een extra wenmoment aan te bieden en in te plannen.

Wenmomenten worden in overleg met ouders gepland, maar betreft meestal een dagdeel van 9.00 uur tot 12.00 uur of van 13.00 uur tot 16.00 uur.

Op het moment dat een kind aangemeld wordt bij ons op de opvang, zorgt de groep zelf voor een passende verdeling van het mentorschap. Er wordt hierbij gekeken naar de overeenkomsten van de opvangdagen van het kind en de werkdagen van de mentor; de mentor die het kind het vaakst ziet wordt de mentor van het kind.

Ouders horen telefonisch wie de mentor van hun kind is, wanneer er gebeld wordt voor het inplannen van een wenmoment. De mentor stelt zichzelf dan voor en maakt alvast de wenaafspraak met de ouder(s). Wanneer het kind komt wennen, is er een uitgebreide informatieoverdracht van zowel de ouder/kind als de mentor. Ouders krijgen een formulier mee met daarop de uitleg van het mentorschap, de rol van de mentor, de naam van de mentor, het telefoonnummer van de groep en de beschikbare dagen van de mentor.

Hechting en vertrouwen

Voor jonge kinderen is veilige hechting aan een beperkt aantal personen een noodzakelijke basis voor hun persoonlijkheidsontwikkeling. Als kinderen in de eerste periode van hun leven een goede band opbouwen met hun ouders en andere familieleden en met bijvoorbeeld één of enkele pedagogisch medewerksters in de kinderopvang, dan wordt daarmee een goede basis gelegd voor de relaties die zij later aangaan. Daarnaast geeft een goede band een gevoel van veiligheid en die veiligheid komt ten goede aan hun ontwikkeling. Vanuit daar kan een kind op ontdekkingstocht!

Uit de gehechtheidstheorie blijkt dat kinderen in staat zijn om stabiele relaties aan te gaan met meerdere opvoeders die als gehechtheidspersoon kunnen fungeren. We spreken dan van een verbreding van het opvoedingsmilieu, wat inhoudelijk weer een verbreding van de ervaringswereld van het kind betekent.

Uiteraard zit er verschil in de hechting van kinderen met ouders/familieleden of pedagogisch medewerksters. De relatie ouder-kind/familie-kind (dit noemen we het eerste opvoedmilieu) is gevoelsmatiger en emotioneler.

Pedagogisch medewerksters (dit noemen we het tweede opvoedmilieu) hebben een meer beroepsmatige (bewuste) betrokkenheid tot het kind. Toch is het ook vanuit de bewuste beroepsmatige omgang mogelijk een vertrouwensband op te bouwen. Dit is ook noodzakelijk om het kind op zijn/haar gemak te laten voelen.

Het ontstaan van een veilige gehechtheid hangt af van de mate waarin de pedagogisch medewerksters sensitief/responsief reageert naar het kind. Sensitief zijn houdt in dat de pedagogisch medewerkster gevoelig is voor de signalen van het kind, deze herkent en er goed naar kijkt/luistert. Responsief zijn houdt in dat de pedagogisch medewerkster een reactie geeft op het voorgaande, waaruit blijkt dat ze de intenties van het kind goed heeft begrepen.

Het goed invoelen/herkennen van signalen van kinderen (sensitiviteit) en hierop goed inspelen (responsiviteit) zorgt voor vertrouwen bij kinderen. Sensitiviteit en responsiviteit is de belangrijkste basishouding voor elke volwassene die een band wil opbouwen met kinderen, niet alleen als ze jong zijn maar voor alle leeftijden.

Sensitief en responsief zijn kan door middel van een warme betrokkenheid en aandachtige omgang tussen pedagogisch medewerker en kind. De RRIP-benadering geeft hier handvatten voor. Wanneer we immers:

- ♥ Respectvol kijken/volgen wat een kind aan het doen is

- ♥ Ruimte bieden om die activiteit uit te breiden
- ♥ Individueel benaderen, ingaan op de vraag/belangstelling tonen voor de activiteit
- ♥ Positief bemoedigen
- ♥ Echt te kijken naar wat een kind nodig heeft/ om vraagt (observeren)

Dan zijn we in staat signalen waar te nemen, te interpreteren en daar adequaat op te reageren. Deze aandachtige omgang bevordert het zelfvertrouwen van het kind en het vertrouwen wat het kind opbouwt naar de omgeving toe.

Bij baby's, dreumesen en peuters zullen signalen voornamelijk in de vorm van emoties en lichaamstaal gegeven worden (non-verbale communicatie). Hierbij is het luisteren en kijken naar het kind door de pedagogisch medewerker een essentiële vaardigheid. Naarmate het kind ouder wordt zal ook de verbale communicatie (geschreven en gesproken communicatie) een steeds grotere rol gaan spelen. Waar het uiteindelijk om gaat is warme betrokkenheid en aandachtige omgang tussen pedagogisch medewerkster en kind. Zo ontstaat een vertrouwensband tussen pedagogisch medewerkster en kind: het kind voelt zich veilig in het contact en leert de pedagogisch medewerkster kennen.

Hoe reageren we adequaat, daadwerkelijke contact/communicatieprincipes

Om goed in contact te komen met de kinderen, zijn er een aantal vaardigheden waarover een pedagogisch medewerkster moet beschikken. Hieronder onderscheiden wij deze vaardigheden:

- ♥ Het kunnen herkennen van contactinitiatieven van het kind. Bij de baby/dreumes speelt de lichaamstaal de voornaamste rol. Het jonge kind zal bijvoorbeeld gaan stralen en met de armpjes zwaaien om op die manier contact te maken. Maar ook huilen kan een vraag zijn om contact; namelijk de behoefte om getroost te worden. Bij oudere kinderen nemen de verbale contactinitiatieven toe, evenals het zoeken van nabijheid een belangrijke plaats heeft.
- ♥ Het maken van oogcontact met het kind is essentieel om aan te geven dat de pedagogisch medewerkster openstaat voor het contactinitiatief.
- ♥ Naast het herkennen in zich tot het kind toe richten/wenden, is van belang dat de pedagogisch medewerkster in woorden of in lichaamstaal aangeeft dat het initiatief herkend is en dat ze er in positieve zin op ingaat. Het parkeren van een situatie, dus eigenlijk iets uitstellen (Ja naam, ik heb je gehoord. Als ik klaar ben met ... dan kom ik bij je) is dan voor een kind ook aanvaardbaar, omdat het zich dan begrepen en gehoord voelt.
- ♥ Met actief luisteren (oogcontact, toewenden, knikken, lichaamstaal) laat de pedagogisch medewerkster zien dat ze begrijpt wat het kind vertelt en moedigt het kind aan om verder te vertellen.
- ♥ Van groot belang in contact, is niet alleen wát je zegt, maar ook hóé je het zegt.
- ♥ Kinderen moeten de ruimte krijgen om hun problemen zelf op te lossen; hier leren kinderen immers van. Wel kan de pedagogisch medewerkster hier ideeën bij aanreiken. Het kind leert zo om eigen problemen op te lossen en vergroot de zelfredzaamheid van het kind. Ook leert het kind dat het verantwoordelijk is voor zijn eigen daden.
- ♥ Belangrijk in het contact is ook dat de pedagogisch medewerkster voortdurend benoemd wat zij gaat doen en waarom. Kinderen ervaren hierin veiligheid en

daarnaast is het benoemen van groot belang voor de taalontwikkeling en het sociaal gericht zijn op elkaar.

- ♥ Wij leggen de nadruk op het belang van de ik-boodschap in plaats van de jij-boodschap. Door de boodschap naar het kind in de ik-vorm te stellen, wordt de strijd vermeden en is de pedagogisch medewerkster duidelijk naar het kind. Voorbeeld: Een kind verveelt zich en uit dit door veel lawaai te maken en hindert daarmee zichtbaar andere kinderen. Een pedagogisch medewerker reageert daarop met: wil je daar mee stoppen, ze vinden je vervelend. (jij-boodschap).
Vanuit de ik-boodschap kun je het zo formuleren: “Ik hoor dat je veel lawaai maakt en zie dat de andere kinderen daar last van hebben. Het doet zeer aan mijn oren en de andere kinderen kunnen elkaar niet meer verstaan. Ik denk dat je je verveelt, klopt dit?

Door deze reactie voelt het kind zich geaccepteerd en begrepen. Het feit dat hij zich verveelt wordt gezien, het gedrag en het vervolg daarvan wordt benoemd. Hierdoor kost het hem minder moeite om in gesprek te gaan, een oplossing te zoeken waarmee zijn gedrag verandert.

Van groot belang voor de pedagogisch medewerker is dat ze onbevooroordeeld leert kijken. Wat laat het gedrag zien, in plaats van een oordeel hebben over dat gedrag. Dan zal het kind zich begrepen voelen, wat de relatie en het zelfvertrouwen ten goede komt.

Verzorging en veiligheid

Het is zoals gezegd, essentieel dat een kind zich op een kinderdagverblijf veilig voelt. Daarnaast is het van belang dat een kind goed verzorgd wordt. De verzorgingsmomenten kunnen, naast de fysieke verzorging, ook gebruikt worden voor het bevorderen van de emotionele veiligheid.

Voor de lichamelijke verzorging volgen we de richtlijnen van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid. Meer informatie: [Richtlijnen hygiëne](#)

In de verzorging zitten veel contactmomenten. Bij het verschonen van een baby maakt de pedagogisch medewerkster contact door te praten, zingen, lachen, aanraking en te knuffelen. Het verzorgen is daarom meer dan alleen een schone luier geven; in principe is het een activiteit waar kinderen veel van kunnen leren. In deze handeling en andere handelingen, zoals het gezicht wassen of de handen wassen, zit contact en nabijheid van het kind. Het zijn momenten die zich vaker voordoen naarmate het kind kleiner is. Deze verzorgingsmomenten doen zich dagelijks op vele momenten voor, bijvoorbeeld bij het gaan slapen, verschonen, eten/drinken, etc.

De volgende basisregels dienen bij de dagelijkse verzorgingshandelingen in acht te worden genomen door de pedagogisch medewerkers:

- ♥ Acceptatie van de eigenheid van het kind, o.a. in het ritme
- ♥ Vertrouwen op wat het kind aangeeft te willen (kind-volgend), zoals: korter/langer slapen, minder/meer drinken en eten
- ♥ Geduldige reactie; de pedagogisch medewerkster heeft zicht op het geheel, een kind niet. Daarin wordt er geduldig gereageerd.

- ♥ De kinderen dienen altijd nabijheid te voelen van de pedagogisch medewerkster

Hier geldt dat de wil van het kind uiteraard geen negatieve gevolgen voor de gezondheid mag hebben. Naast de hygiënische verzorging van het kind besteden wij ook aandacht aan de manier waarop wij met het kind omgaan. Hoe raak je een kind aan, hoe til ik het kind; vaak zijn onze handelingen daarin de juiste en voelen we dit goed aan. Toch is het belangrijk om dit bewust te doen, voor het kind maar ook met in achtneming van een ergonomische houding van de pedagogisch medewerkster.

Het tillen van baby's doen we bijna automatisch met de grootste zorg en voorzichtigheid; met rustige bewegingen, warme handen en het hoofdje goed ondersteunend. We houden de baby dicht tegen ons aan, tegen zacht materiaal.

Wordt het kind groter, dan kan het kind zijn/haar hoofdje goed rechtop houden en kan het rechtop zitten. Dan ondersteun en til je het kind anders. Je nodigt het kind ook uit om te spelen/bewegen; het kind pakt jouw handen en trekt zicht zo omhoog. Een kind wordt opgetild onder de armen rond borsthoogte; er wordt niet aan de armen getrokken/opgetild. Op deze manier laat je het kind ook zijn eigen lichaam ervaren.

Kinderen zijn onbevangen, stappen op ons af voor een knuffel of om opgetild te worden. Zij stellen zich niet eerst de vraag of het wel het juiste moment is. We kennen allemaal wel het voorbeeld van een peuter die zich tussen ons in op de bank wringt, of onze hand wordt gepakt en we lopen mee. De kinderen nodigen ons uit om te bewegen.

Hoe laat je kinderen veiligheid ervaren?

Eerder zagen we dit door contact en nabijheid van de volwassene, de opvoeder. Ook door de kinderen te beschermen tegen al te grote gevaren. De vraag die zich hier aandient luidt: Hoe zorg je ervoor dat het kind zich vrij kan bewegen, ontdekken, enz. en toch geen onnodig gevaar loopt? Ga maar na, wij zijn erg gewend en opgevoed in situaties waarbij werd gezegd: pas op, kijk uit, niet doen hoor, je bezeert je, je kan heel lelijk vallen, enz., enz. Lief bedoelde opmerkingen, zorgzaam, maar ook zo belemmerend voor de ontwikkelingsdrang van kinderen. Kinderen hebben immers ervaringen nodig om te leren, te ontdekken. Het leert van herhaling. Wanneer het zich stoot aan iets zal het de volgende keer wat voorzigtiger doen, of zich nog een keer stoten. Ieder kind leert daarin in z'n eigen tempo.

Risicovol spelen

Risicovol spelen is van groot belang (bron: www.veiligheid.nl - [Zie onderzoek](#)).

Bij risicovol spelen gaan kinderen aan de slag met spannende, uitdagende en avontuurlijke activiteiten, waarbij een risico bestaat op een (kleine) verwonding. Kinderen testen en verleggen hun grenzen door nieuwe activiteiten uit te proberen en hun angsten te overwinnen. Dit gebeurt allemaal buiten hun comfortzone. Het kan dus fout gaan, maar ook goed. Zo levert het zeer waardevolle, positieve ervaringen op. En dat is belangrijker voor het kind dan de kans op een verwonding. Het is dus noodzakelijk als het af en toe ook fout gaat.

Risicovol spelen is iets dat kinderen van nature doen. Spelen is hoe de natuur bedacht heeft om te leren. De opwindende, spannende en trots die kinderen ervaren tijdens het ontdekken en opzoeken van hun grenzen, maakt dat kinderen risicovol spelen heel leuk vinden.

Aan de pedagogisch medewerkster de taak om de juiste inschatting te maken en een risico van een gevaar te kunnen scheiden:

- ♥ **Gevaar is passief – je bent in gevaar.** Een gevaar is een rechtstreekse dreiging waarop een kind weinig invloed op kan uitoefenen. Dus zodra kinderen de risico's niet in kunnen schatten of niet de vaardigheden hebben om met een situatie om te gaan, zijn zijn kinderen in gevaar. Het gaat hier echter wel om situaties met potentieel serieuze gevolgen: zo laten we een kleuter die net kan fietsen nog niet los in het verkeer, maar we laten het wel onder toezicht fietsen in een vertrouwde, afgesloten omgeving. Kinderen die niet kunnen zwemmen, laten we niet alleen in de buurt spelen van water. Etc.
- ♥ **Risico is actief – je neemt een risico.** Een risico heeft te maken met de kans dat iets niet goed kan gaan. Een kind kan in deze situatie zelf een keuze maken om een risico te nemen of niet. Ze nemen zelf een afweging om hun grenzen te verleggen. Kinderen oefenen met het omgaan van risico's op hun eigen tempo en niveau. We beschermen kinderen tegen gevaren, maar we nemen de risico's niet weg, zoals bij: Fietsen - vallen van een fiets. Glijbaan – te hard glijden en de billen bezeren. Klimvoorwerp – eraf vallen.

De grens tussen gevaar en risico verandert naarmate kinderen ouder worden en zich verder ontwikkelen. Voor een kind van 2 jaar is spelen bij het water bijvoorbeeld een gevaar, terwijl dat voor een kind van 12 een risico kan zijn. Als een kind niet zelf de risico's kan inschatten, omdat het daar de vaardigheden nog niet voor heeft of omdat de risico's voor het kind niet zichtbaar zijn, is het als pedagogisch medewerkster dus belangrijk om in te grijpen.

Gevoelens en emoties bij kinderen

Door emotie te tonen, laten kinderen veel van hun gevoelswereld zien. Emoties kunnen heel kortdurend en duidelijk zijn; een kind huilt omdat het zich pijn doet, is boos omdat er speelgoed afgepakt wordt, verdrietig omdat een vriendje er niet is, etc. Emoties kunnen wijzen op het verstoren van het welbevinden. Omdat kinderen zich minder verbaal maar vooral gevoelsmatig uiten, is het belangrijk de gevoelswereld en de uiting ervan via emoties te kennen. Jonge kinderen hebben sterke gevoelens van irritatie, angst, boosheid, jaloezie, verdriet, frustratie en verwarring. Ze zijn gevoelig en kwetsbaar.

Kinderen kunnen pijnlijke gevoelens te boven komen door te huilen, boos te worden, te trillen, te gapen, lachen, praten en door middel van spel. Het is belangrijk dat jonge kinderen hun gevoelens mogen uiten. Het is een ontlading van die pijnlijke gevoelens. Emoties worden op die manier verwerkt.

Huilen

Huilen is een veel voorkomende manier van het uiten van een emotie bij kinderen. Kinderen kunnen op verschillende manieren en momenten huilen.

Daarom is het ook zo belangrijk om deze emotie te respecteren; er wordt vaak te snel gezegd 'Stop nu maar met huilen'. In principe zeg je dan 'Stop maar met je te uiten'. Wij verwachten van de pedagogisch medewerkers dat zij hier sensitief-responsief mee omgaan.

Huilen bij kinderen kan een uiting zijn van:

- ♥ Angst
- ♥ Verdriet
- ♥ Boosheid
- ♥ Pijn

- ♥ Vragen om communicatie
- ♥ Uiting van een behoefte, zoals: eten, drinken, lichaamscontact, liefde, aandacht, knuffelen, etc.
- ♥ Opgekropte spanningen

Onacceptabel gedrag is hulpvraag

Onacceptabel gedrag is niet een teken van slechtheid van een kind maar een hulpvraag. Er kan sprake zijn van o.a. een behoefte die vervuld moet worden, van gebrek aan informatie of van opgekropte, pijnlijke gevoelens.

Als kinderen dat in welke vorm dan ook laten zien, is het goed om te interpreteren dat er iets niet goed is want het welbevinden van het kind is verstoord. Wat vraagt het kind van mij? Sensitief-responsief reageren is hierbij de sleutel.

Uiteraard is het van belang dat ouders ook ingelicht worden wanneer dit zich structureel voordoet.

Wat een pedagogisch medewerkster kan doen in een situatie waaruit blijkt dat het welbevinden van het kind verstoord is, is om te onderzoeken hoe het kind zich beweegt in de ruimte en hoe het kind zich in de groep gedraagt. Observatie, overleg met collega's, ouders en sensitief responsief reageren zijn belangrijke stappen die niet over mogen worden geslagen.

Hoe om te gaan met verschillende emoties

Verschiedende emoties vragen elk om een verschillende manier van reageren. Uiteraard wordt hierbij veel gevraagd van het inlevingsvermogen van de pedagogisch medewerkster. Vaak zal er sprake zijn van intuïtief handelen. Wel willen wij een aantal handreikingen bieden.

Autoritair gedrag van de pedagogisch medewerkster (wil tegen wil, ja tegen nee, dreigen) past niet in de visie van Casa Bambini. Wij gaan respectvol met de kinderen op en zullen het kind de mogelijkheid geven om zich te uiten en een weloverwogen reactie te geven. Met autoritair gedrag wordt de oorzaak niet aangepakt, waardoor het kind zich niet begrepen voelt en mogelijk alleen maar sterker ongewenst gedrag zal gaan laten zien.

Permissief (afwachtend) gedrag is geen actieve reactie van de pedagogisch medewerkster naar het kind. Met afwachten wordt het kind ten koste van de opvoeder veel vrijheden toegestaan. Permissief gedrag is dus geen bewuste keuze, maar het ontbreken van initiatief.

Een redelijke benadering is een duidelijke en respectvolle benadering naar het kind toe. Dat houdt in dat de verantwoordelijkheid voor grenzen altijd bij de opvoeder ligt. Dat betekent dat de wijze van handeling op een respectvolle en accepterende wijze moet gebeuren. Onacceptabel gedrag is altijd een verzoek om hulp; het gedrag wordt door de pedagogisch medewerkster bijgestuurd terwijl het kind geaccepteerd blijft.

Bovenstaande betekent niet dat er *nóóit* autoritair of permissief wordt gehandeld; dit vergt per situatie een andere aanpak. Wanneer er bijvoorbeeld gevaar dreigt, kan er autoritair opgetreden worden om escalatie te voorkomen. Of wanneer er zich een milde situatie voordoet waarbij het goed is om af te wachten, zal de pedagogisch medewerkster ervoor kunnen kiezen om permissief te reageren.

Toetsingskader GGD op het gebied van emotionele veiligheid

De GGD toetst op verzoek van de gemeente de kinderopvang. Onderdeel van de toetsing is het pedagogisch beleid en de werking hiervan in de praktijk. Zo wordt er gekeken hoe er omgegaan wordt met emotionele veiligheid, de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competentie en het eigen maken van waarden en normen. Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. emotionele veiligheid. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in de volgende hoofdstukken.

De beroepskracht communiceert met de kinderen en heeft een respectvolle houding naar de kinderen toe.

De benaderingswijze naar kinderen toe vinden wij erg belangrijk (respectvol, ruimtelijk, individueel en positief). Dit uit zich in een respectvolle houding naar kinderen toe en in de communicatie. Dit doen wij door:

- ♥ We maken oogcontact met het kind bij het praten en wenden ons toe naar het kind met een aandachtige en warme houding
- ♥ We proberen, indien mogelijk, op ooghoogte te komen van het kind om echt de aandacht van een kind te vangen
- ♥ We gebruiken een vriendelijke toon en letten op onze mimiek
- ♥ We luisteren naar wat een kind vertelt of wat een kind antwoord
- ♥ We verwoorden zoveel mogelijk wat een kind zegt na het luisteren, we verifiëren als het ware wat het kind van ons (lijkt) te vragen. Voorbeeld: Bedoel je..... je vindt dus dat.....?)

Er heerst een ontspannen en open sfeer op de groep. Dit doen wij door:

- ♥ Niet te schreeuwen of te roepen door de groep maar de kinderen zoveel mogelijk individueel te benaderen. Ook bij het corrigeren van ongewenst gedrag. We stoppen ongewenst gedrag dan ook door het kind te benaderen op een duidelijke maar vriendelijke toon: "Ik wil niet dat.....want dan.....", "Ik vind dat je niet mag.....omdat.....". We proberen om zo weinig mogelijk negatieve emoties te tonen, maar benoemen wel waarom iets niet mag en wat het met een ander kind/ons doet. Welke gevoelens erbij komen kijken. We blijven bij de ik-boodschap en het waarom. We plaatsen geen kleinerende opmerkingen.
- ♥ We proberen contactinitiatieven te herkennen en hierop te reageren (interactie). We reageren op lichaamstaal, verbale signalen en oogcontact van het kind. We geven ook bij het kind aan dat we zien dat het iets van ons vraagt. Óók als we op dat moment niet direct kunnen handelen. Bijvoorbeeld: "Ja, ik hoor wat je zegt. Ik kom zo bij je als ik klaar ben met....." Op die manier parkeer je de (hulp-)vraag en voelt een kind zich begrepen en gehoord. Uiteraard is het van groot belang dat de pedagogisch medewerkster dan ook daadwerkelijk handelt en terugkomt op de belofte.
- ♥ Van groot belang is niet alleen wat we zeggen maar ook hóé we het zeggen en hoe onze mimiek is.
- ♥ We volgen het spel van het kind en storen ze zo weinig mogelijk. Kijk naar de kinderen zonder te praten, het kind voelt dan je aanwezigheid en betrokkenheid. Als er toch iets gezegd wordt, praten we over de activiteiten waarop de aandacht van het kind gericht is. We spelen mee in de fantasiewereld van het kind en laten ons daarbij leiden door de structuur die door het kind geschapen is. We corrigeren een kind niet in zijn

spel, tenzij het kind daarom vraagt of wanneer er iets gebeurt wat ongewenst is of andere kinderen belemmert.

- ♥ We hebben begrip als iets niet lukt en laten kinderen de ruimte om hun teleurstelling of verdriet te ervaren. We delen in het plezier en succes.
- ♥ We zorgen voor een uitdagende inrichting van de groepen, aansluitend aan de behoeftes van de kinderen. We houden daarbij rekening met de leeftijd, de ontwikkeling en de zone van de naaste ontwikkeling.

Kinderen worden uitgenodigd om deel te nemen, dit doen wij door:

- ♥ We sluiten aan op de belevingswereld van de kinderen bij het doen van activiteiten. De verhalen van kinderen zijn leidend voor de activiteiten. Activiteiten zijn niet alleen creatieve activiteiten maar ook verzorgingsactiviteiten. We benaderen de kinderen altijd positief.
- ♥ We doen activiteiten in verschillende hoeken/groepjes, zodat kinderen altijd een keuze hebben voor een activiteit. Er is dan ook de mogelijkheid tot alleen spelen, waarbij er wel gekeken dient te worden door de pedagogisch medewerkster waaróm een kind niet mee wil doen.
- ♥ Er zijn gedurende de dag ook activiteiten in andere ruimtes waar kinderen lekker kunnen spelen, zoals de tuinen en het speellokaal.

Kinderen hebben vaste beroepskrachten en leeftijdsgenootjes om zich heen. Dit doen wij door:

- ♥ Het werken met vaste, verticale groepen en pedagogisch medewerkers. We maken ook gebruik van andere ruimtes, zoals het speellokaal en de tuinen. Kinderen kunnen hier, wanneer ze hiervoor kiezen én het werkbaar is voor de pedagogisch medewerkers, om hier te spelen onder begeleiding.
- ♥ Ieder kind van 0 jaar, heeft minimaal 2 vaste gezichten op de groep.
- ♥ Ieder kind heeft een eigen mentor en deze mentor is het aanspreekpunt van ouders.
- ♥ In de kinderopvang bestaat de mogelijkheid om 3 uur per dag af te wijken van de beroepskracht-kind ratio. Op deze momenten kan het voorkomen dat kinderen en/of ouders niet hun mentor zien.

Er is informatieoverdracht tussen ouders en de beroepskracht, dit doen wij op de volgende manieren:

- ♥ Het betrekken van de ouders draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Er is een overdracht bij het brengen en halen. Bij het brengen vragen wij of er bijzonderheden zijn, hoe het is met het kind en de ouders zelf en of er iets veranderd is in het eet- of slaapschema van de kinderen. Bij het ophalen vertellen wij hoe de dag is verlopen, hoe het kind heeft gespeeld en of er andere bijzonderheden waren.
- ♥ Er wordt gebruik gemaakt van een schriftelijke overdracht middels de schriftjes die wij hebben voor kinderen tot 1 jaar. Hierin wordt beschreven wat de slaap- en eettijden waren, of het kind ontlasting heeft gehad en een kort verhaal over de bevindingen van die dag. Ouders kunnen hierin ook wat schrijven.
- ♥ 1 keer per jaar organiseren wij de observatiegesprekken en worden alle ouders uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Voorafgaand worden de kinderen geobserveerd door hun eigen mentor, welke haar bevindingen opschrijft op een observatieformulier. Wanneer er bijzonderheden zijn, zoals een achterstand of

extreem gedrag, zal dit niet pas verteld worden tijdens het jaarlijkse observatiegesprek maar worden ouders ook gevraagd voor een persoonlijk gesprek op het moment dat bovenstaand gedrag/situatie zich voordoet.

- ♥ We begeleiden en volgen de ontwikkeling van ieder kind en we letten erop dat ieder kind, iedere dag 'echt gezien' wordt.
- ♥ In het geval van externe zorg begeleiding, sluiten medewerkers zoveel mogelijk aan bij de zorg die extern aangeboden wordt. Indien mogelijk, is er voldoende contact met de externe zorgverlener.
- ♥ Bij vermoeden van mishandeling en/of misbruik, geldt een ander plan van aanpak. Ook dit stappenplan is onderdeel van de sluitende zorgcultuur in de gemeente Wierden. Alle communicatie en handelingen met betrekking tot bovenstaande stappenplannen, moeten door de betrokken pedagogisch medewerkers schriftelijk, dan wel digitaal worden vastgelegd zodat ten alle tijden inzichtelijk is welke stappen er zijn ondernomen in het traject. Wanneer er een gespreksverslag is gemaakt, dienen ouders dit te tekenen voor gezien. Ouders hebben recht op inzage in het dossier van hun kind. De pedagogisch medewerkers weten, door middel van het beleid omtrent kindermishandeling en kindermisbruik (zie: Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag). Wij houden ons hierbij aan de meldcode en het bijbehorende afwegingskader.
- ♥ Als een kind vanuit de kinderopvang doorstroomt naar de basisschool, vindt er een overdracht plaats met de leerkracht van de basisschool. In het overdrachtsformulier welke hiervoor gebruikt wordt (opgesteld door de gemeente Wierden), staat de ontwikkeling van het kind omschreven. De leerkracht is op deze manier op de hoogte van de ontwikkeling van het kind. Ook weet de leerkracht op deze manier wie het kind heeft begeleid en bij wie de leerkracht kan zijn voor een terugkoppeling. Voordat de school deze formulieren krijgt, nemen wij dit eerst door met ouders en dienen ouders akkoord te tekenen voor het delen van de overdrachtsformulieren met school. Wanneer er geen bijzonderheden zijn, vragen wij ouders om dit formulier zelf aan school te overhandigen. Indien er wel bijzonderheden zijn, brengen wij dit formulier zelf, door middel van een warme overdracht, naar de desbetreffende school en kunnen wij deze formulieren mondeling toelichten.
- ♥ Samenwerken met anderen vinden wij erg prettig. We doen het samen, is ons uitgangspunt. In alles wat we doen, proberen we de leefwerelden waarin kinderen opgroeien te verbinden: thuis, kinderopvang, de buurt, school en de bibliotheek. Zo creëren wij een emotioneel positief klimaat waarin kinderen kunnen groeien en ontwikkelen.

De ontwikkeling van de persoonlijke competentie

Inleiding

Eerder in dit beleid hebben we het gehad over het eerste opvoedingsdoel emotionele veiligheid. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we met de RRIP benadering kunnen werken

aan het bevorderen van de persoonlijke competentie van kinderen. Wat bedoelen we hiermee?

Hiermee wordt bedoeld op de ontwikkeling van brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit, die kinderen in staat stellen om allerlei type problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Daarnaast omvat het begrip “persoonlijke competentie” ook de competenties van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals de motorische, creatieve (spel, muziek) de taal- en cognitieve ontwikkeling.

Over ontwikkelingsfasen bij kinderen (cognitief, motoriek, taal, lichamelijk, enz.) is heel veel geschreven. Kennis over fasen van ontwikkeling bij kinderen vinden wij belangrijk. Het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar geeft hier bijvoorbeeld meer informatie over. Wij kiezen ervoor hier geen gedetailleerde beschrijving van de ontwikkelingsfasen te geven. Wij gaan er van uit dat kinderen de ruimte moeten krijgen om zich op zijn/haar eigen tempo te ontwikkelen.

Het lijkt er soms op dat de aandacht voor het zijn en het welbevinden van kinderen in het nu wat naar de achtergrond geschoven is. Het ‘worden’ en de ontwikkeling voeren de boventoon. Door de overmatige aandacht voor de ontwikkeling wordt uit het oog verloren dat het heden, het hier en nu, betekenis en waarde heeft. Er wordt te snel naar momenten in de toekomst gewerkt. De kans bestaat dus dat wanneer we de fasen van de ontwikkeling bij kinderen gedetailleerd gaan beschrijven, dit als meetlat gebruikt wordt.

Om twee redenen is dit niet wat we willen:

- Het tot op detail beschrijven van de ontwikkelingsfasen past niet in onze visie van individuele benadering van een kind. De vraag die we ons stellen bij een kind met speciale vragen (‘probleemgedrag’) is niet: het kind past hier niet, maar: hoe sluiten wij aan bij dit kind. Wij nemen waar, interpreteren en handelen in eerste instantie op grond van wat het kind laat zien, in tegenstelling tot het handelen vanuit de zogenaamde ontwikkelingstheorieën.
- We gaan ervan uit dat pedagogische medewerkers vanuit hun opleiding deskundig zijn en kennis hebben van de globale stappen in de ontwikkelingsfasen en deze kennis meenemen bij het volgen van de kinderen. Voor medewerkers die zich hier nog eens nader in willen verdiepen kan het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar gelezen worden.

Onze visie is gericht op de individuele ontplooiing van kinderen. Wij vertrouwen er op dat elk kind dat in z’n eigen tempo doet. Toch vinden we het nodig pedagogisch medewerkers een handreiking te bieden om problemen in de ontwikkeling te onderkennen: hoe en waaraan zien we dat we ons zorgen moeten maken over de ontwikkeling van dit kind.

Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen

Als een kind zich goed voelt, is het vrolijk, zorgeloos, onderzoekend, ontdekkend en nieuwsgierig. Hierdoor ontwikkelt het kind zich; het voelt zich fijn, veilig en vertrouwd en gaat op ontdekkingstocht. Het is aan de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers om, wanneer een kind zich niet lekker voelt (dus een verstoring van dit welbevinden), dit te onderkennen.

Dit gebeurt in nauw overleg met de ouders. De pedagogisch medewerker wordt hierin ondersteund door trainingen en de regelmatige werkbegeleiding.

Natuurlijk begeleiden en volgen we de ontwikkeling en het welbevinden van een kind. Er wordt op gelet dat ieder kind dat aanwezig is iedere dag “echt gezien” (dus bewust gevolgd wordt).

Ook volgen we kinderen door schriftelijke observaties volgens het Protocol Kind-volgsysteem en (dagelijkse) gesprekken met ouders. Als blijkt dat een kind zich niet optimaal ontwikkelt, kunnen er verdere stappen genomen worden. Naast de observaties vanuit het kind-volgsysteem kennen we het Protocol Signalering van mogelijke ontwikkelingsproblemen. Dit protocol wordt dan gevolgd. Ouders worden altijd op de hoogte gesteld van de observaties als deze gehouden zijn. De observatie wordt met hen besproken. Als er aanleiding toe is kunnen ouders verwezen worden naar consultatiebureau of huisarts. Als organisatie hebben wij de rol om ouders daarin te adviseren en te ondersteunen. De keuze in de te nemen stappen is aan de ouders. Vanuit het welbevinden van het kind in het kinderdagverblijf blijven de pedagogisch medewerkers echter nauw betrokken en in gesprek met de ouders.

Wat houdt het kind-volgsysteem in

Dit systeem volgt het welbevinden van kinderen en geeft hierover informatie aan ouders. Het bestaat uit drie onderdelen:

- Een daglijst en online omgeving waar organisatorische informatie gegeven wordt (welke pedagogisch medewerkers zijn er die dag/ informatie over ziekte/ inval etc., bijzondere activiteiten (etc.).
- Dagelijkse individuele informatie door middel van:
  - a. een contactschriftje
  - b. een overdrachtsschrift waarin bijzonderheden/opmerkingen/gebeurtenissen worden beschreven voor een duidelijke overdracht naar de collega's
- Een individuele rapportage/observatieverslag. Hiervoor maken wij gebruik van een observatieformulier.

Eenmaal per jaar worden de bevindingen van de ontwikkeling en het welbevinden van het kind die de mentor heeft beschreven, op een door ons ontwikkeld observatieformulier beschreven en aansluitend besproken met ouders. Dit gesprek vindt vrijwillig plaats in een persoonlijk, mondeling gesprek met de mentor en de ouder(s) van het mentorkind; ouders mogen er ook voor kiezen om het gesprek te weigeren, echter wordt er van ieder kind jaarlijks een observatieformulier ingevuld.

Dit observatieformulier is na schrijven, in het bezit van de manager van de kinderopvang; zij zorgt ervoor dat deze veilig bewaard wordt en dat dit formulier vernietigd wordt 2 jaar nadat het kind geen gebruik meer maakt van de opvang. Voor het bespreken van het observatieformulier van ieder kind, hanteren wij bepaalde momenten door de jaren heen, om een zo helder mogelijk beeld te creëren van de ontwikkeling van het kind.

Voor de vierde verjaardag van een kind, krijgen ouders ongeveer 3 maand voordat het kind naar school gaat, het door ons ingevulde overdrachtsformulier (ontwikkeld in samenwerking met de gemeente, scholen en kinderopvang) welke wordt besproken met ouders.

Indien ouders akkoord geven, wordt dit overdrachtsformulier middels een warme overdracht aan de toekomstige school van het kind overgedragen door de mentor van het kind, aan de leerkracht.

Op het moment dat een kind aangemeld wordt bij ons op de opvang, zorgt de groep zelf voor een passende verdeling van het mentorschap. Er wordt hierbij gekeken naar de overeenkomsten van de opvangdagen van het kind en de werkdagen van de mentor; de mentor die het kind het vaakst ziet wordt de mentor van het kind.

Ouders horen dit telefonisch wanneer er gebeld wordt voor het inplannen van een wemmoment. De mentor stelt zichzelf dan voor en maakt alvast de wenaafspraak met de ouder(s). Wanneer het kind komt wennen, is er een uitgebreide informatieoverdracht van zowel de ouder/kind als de mentor. Ouders krijgen een formulier mee met daarop de uitleg van het mentorschap, de rol van de mentor, de naam van de mentor, het telefoonnummer van de groep en de beschikbare dagen van de mentor.

Het informatiebord is in de gang bevestigd. Hierop kunnen pedagogisch medewerkers technische/organisatorische informatie voor ouders kwijt. Te denken valt aan informatie m.b.t. activiteiten, ziektes onder kinderen, nieuwsbrieven, geboortes, enz.

De dagelijkse individuele informatie bestaat uit het contactschriftje en/of de daglijst. Gedurende de babytijd van een kind (0 tot 1 jaar) dat de kinderopvang bezoekt wordt een contactschriftje bijgehouden. De ouders schrijven wetenswaardigheden over het kind die van belang kunnen zijn voor de pedagogisch medewerkster, en de pedagogisch medewerkers schrijven in het schriftje hoe de dag voor het kind is geweest. Voor ouders is dit heel prettig: ze kunnen zelf die dingen opschrijven waarvan ze het belangrijk vinden dat de pedagogisch medewerkster het weet (hoe heeft het kind geslapen, is er iets bijzonders gebeurd, enz.) en ze kunnen rustig teruglezen wat hun kind die dag heeft meegemaakt. Zowel pedagogisch medewerkers als ouders kunnen dan naar het kind reageren wat thuis respectievelijk op de kinderopvang is voorgevallen.

Vooraf bij kleine kinderen is het belangrijk dat zo'n schriftje wordt bijgehouden: er zijn belangrijke aspecten in de verzorging en de ontwikkeling die snel gaan, er gebeurt veel en het is goed daar oog voor te hebben, op in te spelen en over te communiceren, zowel voor ouders als voor pedagogische medewerkers.

Vanaf de leeftijd van 1 jaar vervalt normaal gesproken het contactschriftje. Het kan echter voorkomen dat het zinvol is voor bepaalde kinderen om het schriftje toch te handhaven. Mogelijk verzoeken bepaalde ouders om handhaving van het schriftje. Aan dit soort verzoeken wordt gehoor gegeven. Over het algemeen voldoet het overdrachtsschrift echter aan de informatiebehoefte die er wederzijds (ouders/pedagogisch medewerkers) bestaat. In het overdrachtsschrift is ruimte voor een groepsverslag en een ruimte voor een kort individueel verslag per kind.

De individuele rapportage bestaat uit een observatieverslag. Er is een observatieformulier beschikbaar wat als standaard kan dienen. Tevens is er een toelichting welke handvatten geeft om het observatieformulier in te vullen. In de toelichting staat tevens een advies m.b.t. de frequentie van het observeren en de communicatie naar ouders toe. De

ouders ontvangen een kopie van het observatieverslag, tevens wordt er eenmaal per jaar een oudergesprek aan gekoppeld. In het Protocol Kind- volgsysteem zijn hier richtlijnen voor opgenomen. Bij eventuele ontwikkelingsproblemen volgen de pedagogisch medewerkers het Protocol Signalering van mogelijke ontwikkelingsproblemen.

Ontwikkelen door spel

*“Als je zien wilt wat kinderen kunnen, moet je ophouden hen dingen te geven”
(N.Douglas, uit: Een portret van creatieve kinderen)*

In de ontwikkeling van kinderen neemt het spel een essentiële plaats in. Het kan gezien worden als het dagelijks brood voor kinderen. In spel kunnen kinderen hun creativiteit kwijt en leren kinderen wie ze zijn. In spel kunnen kinderen experimenteren met wat ze in de werkelijkheid hebben leren kennen. Kinderen leren ook in sociaal opzicht van samenspelen: rekening houden met elkaar, beurten geven en verdelen. Van groot belang hierin is hoe we kinderen de mogelijkheid bieden te gaan spelen en te begeleiden in hun spel. Van oudsher zijn we gewend om als opvoeder veel te willen sturen waar het gaat om het handelen van het kind. In het aanbieden van activiteiten, bedenken wij bij voorkeur (vaak met goede bedoelingen!) wat de kinderen moeten gaan maken, of bepalen wij het verloop van spelactiviteiten. Het welslagen van de activiteiten hangt er dan vaak vanaf of het product voldoet aan het beeld en de verwachting wat wij er als opvoeder van hadden. Op het moment dat wij als opvoeder onze ideeën opleggen, hoe het moet, zal het kind niet meer de vrijheid ervaren om er een eigen invulling aan te geven. De mogelijkheid bestaat dat kinderen door deze aanpak geremd worden, en dus belemmerd worden in hun creativiteit. Onzekerheid kan hierdoor ook gecreëerd worden, aangezien kinderen het gevoel kunnen krijgen dat hun eigen creatie niet evenaart aan wat er als voorbeeld tentoon gesteld wordt. Dat is iets wat wij bij Casa Bambini willen voorkomen; van elke eigen creatie zal het kind precies weten welke van hem/haar is, juist door de eigenheid die het kind in de creatie heeft kunnen stoppen.

Uitgangspunten

Creativiteit zegt naar ons idee iets over de waarde van spel en over de waarde van het vernieuwend/scheppend bezig zijn. In de manier waarop wij kijken naar de creatieve ontwikkeling van kinderen hebben we ons laten inspireren door de pedagogiek van Malaguzzi (de “Reggio- pedagogiek”) uit Italië. Belangrijk uitgangspunt bij Malaguzzi is dat alle kinderen creatief zijn. Kinderen zijn nieuwsgierig en worden dagelijks door hun omgeving geraakt. Malaguzzi spreekt in dit verband over “bekend worden met het onbekende”. In spel kunnen kinderen experimenteren met wat ze tegenkomen in de werkelijkheid. Kinderen zijn spontaan en ongeremd, hebben een grote verscheidenheid aan interesses. Kinderen kijken op een eigen, onbevooroordeelde manier naar de werkelijkheid en hebben een natuurlijke behoefte zich te uiten, te experimenteren. In spel kunnen kinderen hun nieuwsgierigheid kwijt. Hierdoor leren kinderen ook.

Wij gaan in onze visie uit van de ervaringswereld van het kind. Het gaat erom dat we ingaan op wat een kind op een bepaald moment daadwerkelijk bezighoudt. Dit betekent goed kijken en luisteren naar wat een kind vraagt en je kunnen inleven in de belevingswereld van een kind. Kinderen wijzen zelf de weg als ze voldoende ruimte krijgen. Kinderen zijn in staat om eigen keuzes te maken.

Waar het om gaat is dat kinderen ervaren dat het goed is wat ze kiezen, wat ze doen, wat ze produceren. Door deze houding wordt de eigenheid van kinderen bevorderd. Hierdoor leren kinderen wie ze zelf zijn, komen ze bij hun werkelijke uniek-zijn en leren ze zichzelf respecteren. Het kind kan dan in een toestand terecht komen waarin het doet en speelt vanuit het hart, zo geconcentreerd speelt dat het de rest vergeet. In ons werken met kinderen hebben we met een “totaal aan individuen” te maken.

Over het uniek-zijn van kinderen merkt Malaguzzi het volgende op:

- ♥ Elk kind heeft een eigen werkelijkheid (ervaringen, relaties). Deze moeten we in acht nemen
- ♥ Elk kind heeft gevoelens en ervaringen die niet te scheiden zijn van hun achtergrond
- ♥ Elk kind heeft nu bepaalde gevoelens
- ♥ Het om dit kind
- ♥ Het gaat er om aan te sluiten bij de dag van vandaag en het moment van nu
- ♥ Het gaat er om al doende aan te sluiten bij het kind vanuit de relatie pedagogisch medewerkster/kind

Ook Korczak stelt dat ieder kind anders is en dat we ons hiervan bewust moeten zijn in ons omgaan met kinderen. Ieder kind heeft een eigen persoonlijkheid, kinderen verschillen in capaciteiten en emoties, en ook in activiteiten en spel verschillen kinderen in tempo en spanningsboog.

Kenmerken van spel

In het algemeen kunnen we over spel zeggen dat het twee belangrijke kenmerken heeft:

- ♥ Kinderen spelen omdat en zolang ze het leuk vinden
- ♥ In spel zijn kinderen ontdekkend bezig; hierin leren ze zichzelf en hun omgeving kennen

Kinderen spelen om het doen (het bezig zijn), er wordt gespeeld vanuit het hart en niet vanuit het hoofd (zie ook hierboven). Je zou kunnen zeggen dat het spel geen doel op zich is maar een middel voor het kind om te creëren. Spel is vaak gericht op het zoeken van contact (afhankelijk van leeftijd, maar ook bij baby's zie je al dat het contact met de pedagogisch medewerkster onderdeel van het spel is.) Spel vindt plaats in het nu, wat hen nu bezighoudt vormt uitgangspunt voor het spel. Hierbij kan fantasie een belangrijke rol spelen. Kinderen kunnen intens spelen; ze sluiten zich daarbij af voor de omgeving en hebben ook geen tijdsbesef meer. Kinderen zijn niet-taakgericht in spel, ze gaan van het een op het ander over (wel afhankelijk van leeftijd; naarmate ze ouder worden neemt taakgerichtheid toe). Kinderen zijn vaak scheppend. Er wordt niet voor niets gezegd dat artiesten en kinderen hierin op elkaar lijken!

Spel bij kinderen onderscheidt zich afhankelijk van de leeftijdsfase waarin kinderen zich bevinden. Bij baby's bestaat spel met name nog uit beweging (in eerste instantie van het eigen lichaam, b.v. het manipuleren van de handjes). Het contact met de pedagogisch medewerkster neemt daarbij een belangrijke plaats in. Herhaling van spel is belangrijk. Kinderen leren hiervan en het geeft ze ook een vertrouwd gevoel. Het spel van de dreumes kenmerkt zich door voortdurend op onderzoek uit te zijn, materialen in/uit een bakje, knopjes aan/uit, verplaatsen van materialen.

Bij de peuter vindt al meer “gerichte” activiteit plaats, meer grof motorische activiteiten, het spelen met dingen, en ook het ontstaan van de fantasie in spel. Ook fijn motorisch ontwikkelt de peuter zich: in tekeningen bijvoorbeeld is een grote groei te zien.

Bij de kleuter neemt fantasie nog sterker toe. En ook het samenspel verfijnt zich. Kleuters kunnen langer en meer gericht bezig zijn. Bij de schooljleeftijd heeft spel alles te maken met vriendschap en het ontwikkelen van sociale relaties.

In de leeftijd van het vierde tot het zevende jaar zien kinderen vrienden als anderen die hen aardig vinden en met wie ze speelgoed en andere activiteiten delen. Ze beschouwen kinderen met wie ze het grootste gedeelte van hun tijd doorbrengen als hun vrienden. Hun vriendschappen zijn nog niet gebaseerd op de unieke positieve karaktertrekken van hun vriendjes.

Wat bieden we aan

De pedagogisch medewerkster heeft in het initiëren en begeleiden van spel een belangrijke taak. In het spel gaat het erom aan te sluiten bij de leefwereld van het kind op dit moment, wat wil het kind nu? In het hoofdstuk ‘Dagelijks werkplan’ komt onder andere aan de orde hoe je dit doet. We gaan ervan uit dat pedagogisch medewerkers weten welke kinderen er op een bepaalde dag komen en waar de interesses van deze kinderen liggen. Van daaruit worden er activiteiten voor de kinderen bedacht.

Er zijn altijd meerdere activiteiten zodat de kinderen kunnen kiezen. Bij het bedenken van de activiteiten zijn de pedagogisch medewerkers flexibel. Het kan zijn dat er knutselmateriaal is verzameld omdat de pedagogisch medewerkers weten dat er een aantal kinderen interesse hiervoor hebben (daarnaast is er altijd ook een activiteit voor kinderen die hier geen interesse voor hebben, bijvoorbeeld een grof motorische activiteit op de gang). Het onderwerp wat geknutseld wordt is vrij, dit hangt af van de belangstelling van de kinderen. Als de dag begint vertellen bijvoorbeeld verschillende peuters enthousiast over luchtballonnen die ze hebben gezien. Dit kan een mooie aanleiding zijn om bijvoorbeeld luchtballonnen te maken. Wij sluiten ons aan bij de belevingen en interesses van het kind, ook wanneer het onderwerp misschien niet aansluit op het lopende thema. De belevingen en interesses van het kind zijn hierin leidend, niet het thema.

Kinderen moeten zich in hun spel kunnen laten gaan. Van groot belang hierbij is wel dat de pedagogisch medewerkster structuur aanbiedt waarbinnen het kind tot spel kan komen. Zij laten het kind kiezen uit verschillende activiteiten of vragen het kind wat het wil doen. Ook moeten regels en afspraken helder zijn voor het kind. Regels bieden ook weer een veilige structuur van waaruit het kind tot spel kan komen. Te veel regels verstikken echter.

Wanneer een kind iets zelf gemaakt heeft, is het een teken van respect om hier zorgvuldig mee om te gaan. Zelfgebouwd materiaal moet kunnen blijven staan, zodat het bewonderd kan worden en het kind er verder mee kan spelen. Werkstukken worden zoveel mogelijk tentoongesteld. Er wordt beschreven hoe het proces van het eindproduct tot stand is gekomen. Daarnaast worden er vaak foto’s gemaakt terwijl het kind bezig is met de activiteit/het spel, die op de besloten facebook pagina tentoongesteld worden of op het

knutselwerk geplakt worden. Ouders en andere kinderen kunnen het spel-/activiteitenproces op deze manier bewonderen.

Wat zijn goede manieren om contact met het kind te hebben tijdens het spel zonder als pedagogisch medewerker te storen?

- ♥ Kijk naar de kinderen zonder te praten, het kind voelt dan je aanwezigheid en betrokkenheid
- ♥ Tijdens activiteiten kun je, wanneer het kind even op kijkt naar je, door een knikje aangeven dat het gezien wordt. Je laat dan merken dat je ziet wat hij/zij doet. Als je toch iets wilt zeggen, praat dan over de onderwerpen waar de aandacht van het kind op dat moment op gericht is. Het gaat erom dat je op verschillende manieren kunt laten merken dat de activiteiten van het kind door jou erkend en aanvaard worden
- ♥ Deel in het plezier en succes! De activiteiten zelf zijn hierbij belonend. En laat ook later ouders delen in het plezier dat het kind die dag gehad heeft; vertel ze hier ook over
- ♥ Heb er begrip voor als iets niet lukt, en laat de kinderen ook hun teleurstelling en eventuele verdriet ervaren
- ♥ Speel mee in de fantasiewereld van het kind, en laat je daarbij leiden door de structuur die door het kind geschapen is: het kind is in zijn wereld de baas! Kinderen leren hierdoor ook leiding te nemen, eigen regels te maken en een gevoel van macht te ontwikkelen
- ♥ Corrigeer een kind niet in zijn spel, tenzij het daar zelf om vraagt
- ♥ Lachen en gek doen ontlaadt
- ♥ Geef aandacht aan het eindproduct en het proces dat hierbij hoort. Dit doe je door het eindproduct ten toon te stellen in een tentoonstellingshoek, met een kaartje erbij (of digitale foto's) over hoe het product tot stand gekomen is
- ♥ Laat ook ouders delen in de ontwikkeling en het plezier dat het kind die dag gehad heeft. Vertel ze hier ook over en verwijst ze naar de tentoonstellingshoek

De bovengenoemde handelingen getuigen van een respectvolle, ruimtelijke, individuele en positieve (RRIP) benadering.

Aandacht voor speelgoed

Een kijk op ruimte en spel betekent natuurlijk ook een kijk op speelgoed. Het speelgoed is immers het materiaal waarvan het kind speelt en leert. Speelgoed is dus heel belangrijk. Bij de inrichting en aanschaf dient rekening gehouden met de leeftijdsgroep waarvoor het bestemd is. We gaan uit van zoveel mogelijk duurzaam en natuurlijk speelgoed. In de groep proberen we niet te veel speelgoed tegelijk aan te bieden. Beter is om speelgoed af te wisselen. Ook is het belangrijk dat een kind zelfstandig speelgoed kan pakken. Het speelgoed waar een kind dus zelfstandig mee kan spelen wordt zodanig in een kast opgeborgen dat het kind er zelfstandig bij kan.

Maar kan het kind dan alleen maar spelen met speelgoed? Het ligt er aan wat onder speelgoed verstaan wordt. Wanneer uitsluitend gedacht wordt aan de spellen en materialen die in de gemiddelde speelgoedzaak te koop zijn moet het antwoord 'nee' zijn. Een kind wordt beïnvloed, maar laat zich niet uitsluitend leiden door de tv-reclames of aantrekkelijke brochures. Een kind zoekt vaak zijn eigen speelgoed. "Haal buiten naar binnen": geef het kind de mogelijkheid datgene wat hij uitzoekt als speelgoed ook als speelgoed te kunnen

gebruiken. Het gebruik van kosteloos materiaal als speelgoed stimuleren wij; een grote kartonnen doos waarmee de boodschappen naar huis zijn vervoerd kan thuis opeens een boot worden, een stuk elektriciteitsbuis kan een brandweerslang worden, enz. Ook allerlei gebruiksvoorwerpen in huis kunnen voor kinderen een hele nieuwe betekenis krijgen, evenals meubels, kussens, enz. Uiteraard worden ook spelmaterialen gekocht voor de kinderen. Daarbij wordt zo veel mogelijk gekozen voor natuurlijk en/of duurzaam materiaal.

Zoals eerder genoemd is één van de pijlers van Casa Bambini dat we kinderen respectvol benaderen vanuit de belevingswereld van het kind. Belangrijk is dus respect te hebben en open te staan voor alle culturen en daar ook rekening mee te houden bij activiteiten en spelmaterialen. Te denken valt aan: poppen uit verschillende culturen, verkleedkleden, interculturele kinderboeken, muziek, puzzels en gebruiksmaterialen uit verschillende culturen.

Radio, muziek, televisie en computer

Kinderen kunnen ogenschijnlijk genieten en vrolijk meebewegen op muziek die ze horen. We kunnen er echter niet vanzelfsprekend van uit gaan dat plezier betekent dat het ook goed is. Dat is niet altijd het geval. We vinden het vanuit onze visie belangrijk kinderen betrokkenheid te bieden bij datgene wat aangeboden wordt. Dit geldt voor een breed gebied: niet alleen muziek maar ook films, spelletjes, speelgoed, enz.

Het tegenovergestelde van betrokkenheid is opwinding. We weten dat kinderen zich aan opwinding niet ontwikkelen. Wanneer kinderen zo in het spel duiken dat het voorbij betrokkenheid gaat en er opwinding voor in de plaats komt, is dat een emotie die opname (=leren) kan blokkeren.

Bij het gebruik van televisie en radio zien we dat het nodig is met het aanbieden bewust om te gaan. In heel veel huishoudens staat de radio als vanzelfsprekend de hele dag aan vanuit de behoefte van volwassene. Dit geluid is een inbreuk en een mechanische toevoeging die niet wenselijk is voor kinderen. Het leidt af van de betrokkenheid voor spel en/of andere bezigheden.

We vragen daarom van pedagogisch medewerkers een bewuste omgang met radio en televisie.

Al op de kleuterleeftijd is de computer soms een gewild spelinstrument. We kiezen ervoor de computer als spelmateriaal pas in te zetten in de BSO. Ook hierbij vraagt een bewuste omgang.

Respect voor de natuur

In de dagelijkse omgang met kinderen op de kinderopvang hebben wij respect voor de natuur. Wij sluiten aan bij bijvoorbeeld weersomstandigheden, seizoenen of bepaalde gebeurtenissen. Wanneer mogelijk, en afhankelijk van de leeftijd, trekken we er met kinderen op uit, verzamelen materiaal om daar, terug op de kinderopvang, verder mee te spelen. Op de groep kunnen de prachtigste dingen gemaakt worden van steentjes, schelpen of takjes. Een bewuste keuze kan ook zijn het noodzakelijke tuinonderhoud niet geheel uit te besteden, maar ook kinderen daarmee bezig te laten zijn, zelfstandig of onder begeleiding.

De kinderopvang met de natuurlijke tuin, heeft de mogelijkheid zich (nog) meer toe te spitsen in de omgang met natuur en dier. In het hoofdstuk Dagelijks werkplan komt dit naar voren.

Visie op VVE

De afkorting VVE staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. De doelstelling van het VVE beleid is om de ontwikkeling van kinderen uit autochtone en allochtone achterstandsgroepen zodanig te stimuleren dat hun kansen op een goede schoolloopbaan en maatschappelijke carrière worden vergroot. Een VVE programma kent een gestructureerde didactische aanpak en neemt vaak een aantal dagdelen per week in beslag.

Op dit moment zijn er zes landelijke erkende VVE-programma's, te weten: Piramide, Kaleidoscoop, Startblokken/Basisontwikkeling, KO Totaal, Sporen en Speelplezier.

Casa Bambini werkt met Piramide.

Piramide stimuleert jonge kinderen op een speelse manier in hun ontwikkeling. Door een slimme combinatie van activiteiten krijgen ze in een veilige omgeving grip op de wereld. Piramide biedt elk kind de kans om zich optimaal te ontwikkelen. De methode is geschikt voor alle kinderen van 0 tot 4 jaar. Kinderen ontdekken de wereld spelenderwijs. Met de uitdagende activiteiten van Piramide is dit een feest. Het initiatief ligt in eerste instantie bij de kinderen. Waar nodig begeleiden de pedagogisch medewerkers bij het spelen en leren. Piramide werkt volgens vier vaste stappen: Oriënteren, Demonstreren, Verbreden en Verdiepen. Daarmee wordt elk onderwerp dat aan bod komt telkens verder verkend. Piramide is een totaalprogramma. Dat betekent dat er aandacht is voor alle ontwikkelingsgebieden.

In het protocol VVE binnen de Casa Bambini visie wordt aangegeven welke VVE-elementen uit Piramide er zichtbaar zijn binnen de groep die werken met de pedagogische visie van Casa Bambini.

Toetsingskader GGD op het gebied van persoonlijke competentie

De GGD toetst op verzoek van de gemeente de kinderopvang. Onderdeel van de toetsing is het pedagogisch beleid en de werking hiervan in de praktijk. Zo wordt er gekeken hoe er omgegaan wordt met emotionele veiligheid, de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competentie en het eigen maken van waarden en normen. Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. de ontwikkeling van de persoonlijke competentie. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in het voorgaande of de volgende hoofdstukken.

De beroepskracht ondersteunt en stimuleert individuele kinderen. Dit doen wij door:

-In het hoofdstuk Emotionele veiligheid is al beschreven dat we kinderen leidend laten zijn bij het bepalen van de activiteiten. Door te kijken naar kinderen en dit te verwoorden: "Ik zie dat je....., wil je.....?" en door kinderen keuzes te laten worden zij gestimuleerd in hun persoonlijke ontwikkeling.

Er is goede interactie tussen beroepskracht en individuele kinderen. Dit doen wij door:

-In het hoofdstuk Emotionele veiligheid is de benaderingswijze en interactie al beschreven.

Kinderen hebben de mogelijkheid om eigen ervaringen op te doen middels spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting. Dit doen wij door:

- Kinderen reageren op de ruimte om zich heen. We kiezen daarom bewust voor kleurgebruik in rustige tinten en zorgen voor voldoende daglicht.
- We proberen rust in de kinderopvangruimte te creëren door het niet te vol te laten zijn (de kunst van het weglaten). We zijn dus rustig in het ophangen en neerzetten van materialen. Liever meerdere keren wisselen in spel-/speelmateriaal dan alles neer zetten. Kinderen hebben dan ook vaker iets nieuws, dus een uitdaging.
- Aparte spelhoeken in de groep of in de hal zorgen ervoor dat kinderen meer individueel of in kleine groepjes gaan spelen. Het zorgt voor rust, kinderen storen elkaar minder in hun spel. We creëren dan ook rustige plekken (hoeken) en actieplekken (grote motorische activiteiten in de gang of buiten, een timmerhoek of een grote verfplek in het atelier).
- We beseffen ons dat kinderen een andere ooghoogte hebben. Door het spelmateriaal zo te plaatsen (op ooghoogte van kinderen) kunnen kinderen gericht kiezen.
- Te veel prikkels verstoren het spel. Daarom gaan we bewust om met geluid (radio, muziek) en met ophangen van werkjes (liever niet kriskras door de groep). We kiezen voor muziek/geluidsmomenten als activiteit en het ophangen van werkjes van kinderen op een bepaalde wand of tentoonstellingshoek.
- We bieden activiteiten aan vanuit hun belevingswereld in kleine groepen. Kinderen hebben een keuze aan welke activiteit ze mee willen doen (meer informatie, zie "Dagprogramma").

Er is aandacht voor leermomenten. Hierbij is taal en motorisch spel van jonge kinderen belangrijk. Dit doen wij door:

- ♥ Kinderen leren door spel en exploratie (ontdekken). Door het verwoorden van de activiteiten wordt de woordenschat vergroot. Motorisch spel (ook grof motorisch op de gang of buiten) is onderdeel van het activiteiten aanbod. Ook het lezen van boekjes, zingen, enz. is onderdeel van het activiteiten aanbod.

De ontwikkeling van de sociale competentie

Het begrip 'sociale competentie' verwijst naar een heel scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, delen, samenwerken, helpen en conflicten oplossen.

Zoals eerder gezegd bij het hoofdstuk 'Emotionele veiligheid' hebben pedagogische medewerkers een belangrijke rol, ook in de sociale ontwikkeling, daarnaast bevordert het de omgang met (vaste) leeftijdsgenootjes de mogelijkheid om vaardigheid te verwerven in het omgaan met en het aangaan van relaties met andere kinderen.

De inrichting van de ruimte kan een belangrijke voorwaarde zijn voor het opdoen van sociale contacten evenals voor het opdoen van persoonlijke competentie. Hieronder worden de aspecten leeftijdsgenootjes en ruimte uitgewerkt.

Vaste leeftijdsgenootjes

Het werken met vaste leeftijdsgroepen bevordert het gevoel van (emotionele) veiligheid bij kinderen. Het kind krijgt dan te maken met bekende leeftijdsgenootjes. Vanuit dit gevoel van veiligheid kunnen er sociale contacten ontwikkeld worden. In vaste groepen kunnen kinderen al in het tweede levensjaar een duidelijke voorkeur voor één of twee leeftijdsgenootjes ontwikkelen. Binnen vriendschap relaties is sprake van sociale uitwisselingen en van emotionele responsiviteit (een antwoord bevattend/antwoordend). Groepsleden kunnen al op jonge leeftijd een bron van veiligheid vormen maar dan moeten ze elkaar wel zo regelmatig zien dat ze elkaar goed kunnen leren kennen. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Goede relaties met leeftijdsgenootjes bevorderen ook de persoonlijke competentie. Het bevordert de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel.

Kinderen leren door het omgaan met leeftijdsgenootjes zaken zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen (als je speelgoed afpakt van een ander dan heeft een ander verdriet), communiceren, delen, samenwerken, helpen en conflicten oplossen. De pedagogisch medewerker heeft een belangrijke taak in de begeleiding hierbij. Het is niet de bedoeling dat de pedagogisch medewerker altijd ingrijpt. Veel meningsverschillen spelen zich af in een paar seconden en dan lost het zich vanzelf op. De kinderen gaan elk wat anders doen of spelen weer vreedzaam verder. Allereerst kijkt de pedagogisch medewerker dus of zij wel of niet in moet grijpen. Kinderen zijn soms heel capabel om zelf een aanvaring op te lossen. Ingrijpen is nodig als:

- het te gevaarlijk wordt,
- de ruzie maar blijft doorgaan, - de partijen te ongelijk zijn,
- er iets vernield wordt.

Als het bovenstaande aan de orde is zal de pedagogisch medewerker ingrijpen. Belangrijk is hierbij het volgende:

- Er wordt een neutrale houding aangenomen (geen partij trekken dan moet het kind immers tegen twee personen opboksen in plaats van 1 en dan wordt het nog bozer).
- De pedagogisch medewerker gaat naar de kinderen toe en stopt hun gedrag met woorden en soms met daden; de kinderen worden uit elkaar gehaald of het voorwerp waarom gevochten wordt, wordt even afgenomen. De pedagogisch medewerker zorgt dat ze op ooghoogte is zodat ze de kinderen goed kan zien en zij haar.

- Er wordt een ik-boodschap gebruikt om aan te geven wat de situatie voor de pedagogisch medewerker betekent: "Ik zie dat jullie ruzie hebben, dat vind ik niet leuk. Het geeft mij een naar gevoel".

- Er worden neutrale vragen gesteld en actief geluisterd: "Wat is er aan de hand?" (i.p.v. "Waarom heb je dat gedaan?"), en "dat heeft je echt pijn gedaan en van streek gemaakt, hé?".

- Er wordt geholpen om de ruzie op te lossen door middel van overleg:

De kinderen bedenken zelf een oplossing (de pedagogisch medewerker kan wel oplossingen toevoegen). Er wordt nagegaan of de oplossing goed begrepen wordt: "Tamar stelt voor om nog een ...uit de kast te halen, dat klopt toch, hé? En wat vindt Heleen hiervan?". Is de andere partij het hier niet mee eens, dan kan gevraagd worden "Wat vind jij een betere oplossing?".

Belangrijk is dat er gewerkt wordt met een ik-boodschap, goede lichaamstaal, het bieden van een passend alternatief. Lichaamstaal is belangrijk: gaan zitten op kind hoogte, het kind waar het om gaat goed aankijken op ooghoogte en praten/uitleggen via de ik-boodschap.

Een pedagogisch medewerker die de interacties tussen kinderen goed begeleid, besteedt niet alleen aandacht aan negatieve interacties en conflicten tussen kinderen maar reageert ook positief wanneer zij positieve interacties en pro-sociaal gedrag laten zien. Ook dit gaat via de ik-boodschap: "Ik vind het leuk om te zien hoe jullie samen aan het tekenen zijn" of "Ik vind het fijn dat jullie Kim ook een handje geven voor de kring. Nu staat zij niet meer alleen".

Ruimte

Kinderen reageren op de ruimte om zich heen. Ruimte heeft invloed op de emotionele veiligheid en persoonlijke ontwikkeling (d.m.v. materialen en middelen) maar ook op de sociale ontwikkeling.

Een ruimte die goed ingericht is vanuit het oogpunt van een pedagogisch medewerker zal als kenmerk hebben dat die overzichtelijk is maar die daarbij wel de mogelijkheid biedt voor kinderen om zich terug te kunnen trekken. Dit creëren wij door te werken met zogenaamde "hoeken". Iedere speelhoek heeft een andere benaming (bouwhoek/poppenhoek/huishoek etc.). Doordat deze hoeken aanwezig zijn, kunnen de kinderen zoveel mogelijk ongestoord spelen in de hoek waar het kind zelf voor kiest. De mogelijkheid voor het kind om zich ergens achter te kunnen 'verschuilen', wordt door veel kinderen ervaren als prettig. Ook kinderen kunnen behoefte hebben aan privacy en willen niet altijd gezien worden. Uiteraard ligt hieraan ten grondslag dat de pedagogisch medewerker zelf zicht houdt op deze plekken en zorgt dat er geen gevaarlijke situaties kunnen ontstaan op deze plekken. Doordat de groepen ingedeeld zijn met behulp van verschillende materialen in hoeken, zullen de kinderen sneller overgaan tot spel en minder getriggerd worden om door de groep te gaan rennen. Als de ruimte niet goed georganiseerd is storen de kinderen elkaar en krijgen daardoor veel botsingen. Een goede ingerichte ruimte geeft mogelijkheden voor rustig samenspel.

Daarbij is niet alleen de afmeting van belang maar ook de inrichting, aankleding en materiaalkeuze. Wanneer we observeren hoe kinderen zich bewegen in de ruimte valt op dat ze behoefte hebben aan aanbod van verschillende activiteiten. Activiteiten die prikkelend en uitnodigend zijn en die bijdragen in de ontwikkeling van elk kind. Dit gebeurt op verschillende

gebieden: fantasie, creativiteit, motoriek, taal en op het cognitieve vlak. Wanneer een ruimte verschillende speelhoeken heeft wordt die mogelijkheid geboden. Kinderen kunnen in kleine groepjes hun eigen spel spelen zonder dat ze gestoord worden. Dat voorkomt conflicten en leidt tot rust in de groep.

Meerdere speelruimtes

De pedagogisch medewerker kan dus meer individuele aandacht hebben voor de kinderen i.p.v. het handhaven van de orde. Dat geldt voor aparte speelhoeken, maar ook voor aparte spelruimtes. Wij streven ernaar om aparte ruimtes binnen de kinderopvang te creëren waar de pedagogisch medewerker met een klein groepje kinderen naar toe kan gaan. Kinderen kunnen keuzes maken waar en waarmee zij op dat moment willen spelen en reageren daar positief op. Bijkomend voordeel is dat je als pedagogisch medewerker in deze kleinere groepen meer gelegenheid hebt een kind te volgen.

Verschillende ruimten houden ook rekening met de verschillende ontwikkelingsfasen bij kinderen. Een ruime gymzaal is er voor grof motorische activiteiten (loopauto's, fietsjes, e.d., ook de buitenruimte is geschikt voor grof motorische activiteiten), een atelier voor creatieve activiteiten, in de circus/theater ruimte wordt de fantasie geprikkeld.

In aparte hoeken of ruimtes kan speelgoed of materiaal waarmee iets gemaakt is blijven staan of liggen. Een kind kan daar de volgende keer weer mee verder spelen. Dat toont het respectvol omgaan met een kind en datgene wat het heeft gemaakt.

Inrichten van spelruimtes

Als we uitgaan van het kind bij de inrichting van ruimtes waarin zij spelen komen we soms tot even verrassende als vanzelfsprekende keuzes. Wanneer wij zelf door de knieën zakken, is de hoogte van de poster niet meer zo logisch. Ook het op 'kind-hoogte' zetten van spelmateriaal geeft kinderen de gelegenheid om zelf keuzes te maken. Uit ervaring blijkt dat kinderen deze wijzigingen heel leuk vinden en goed aankunnen.

Wat willen we terug laten komen in de ruimte als we inrichten vanuit de visie: voldoende daglicht; uitnodigende, warme sfeer; veiligheid. We gebruiken zo veel mogelijk natuurlijke materialen en tinten. Kleuren worden bepaald door het speelgoed en door de kinderen zelf! Veel kinderen zijn gevoelig voor te veel prikkels. Ook het ophangen van werkjes dwars door de groepsruimte kan zorgen voor onrust. Beter is een vast gedeelte op een wand te gebruiken als tentoonstellingsruimte voor werkjes.

Toetsingskader GGD op het gebied van sociale competentie

De GGD toetst op verzoek van de gemeente, de kinderopvang. Onderdeel van de toetsing is het pedagogisch beleid en de werking hiervan in de praktijk. Zo wordt er gekeken hoe er omgegaan wordt met emotionele veiligheid, de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competentie en het eigen maken van waarden en normen. Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. de ontwikkeling van de sociale competentie. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in de voorgaande hoofdstukken of het volgende hoofdstuk.

De beroepskracht ondersteunt de kinderen in de interactie tussen kinderen onderling. Dit doen wij door:

- Door het werken met vaste groepen geven we kinderen de kans hun leeftijdsgenootjes goed te leren kennen. Vanaf het tweede jaar kunnen kinderen een duidelijke voorkeur voor een of twee groepsgenoten ontwikkelen. Het gevoel van verbondenheid kan sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Kinderen die al jong veel negatieve ervaringen opdoen in de omgang met andere kinderen kunnen hierdoor beschadigd worden. In het hoofdstuk Emotionele veiligheid staat al beschreven hoe de pedagogisch medewerker in kan gaan op ongewenst gedrag bij de interactie tussen kinderen onderling.

- We geven kinderen de ruimte om contact te maken met elkaar en stimuleren samenspelen. “Wil je met ..... in de bouwhoek of.....?”.
- We geven de kinderen de ruimte om elkaars gedrag te herkennen en grijpen niet te snel in bij kleine aanvaringen.
- We storen zo min mogelijk in samenspel.
- We geven woorden aan wat kinderen zien, meemaken en voelen.

De beroepskracht ondersteunt de kinderen in het voorkomen en oplossen van conflicten. Dit doen wij door:

- We grijpen niet te snel in bij kleine aanvaringen maar wel bij conflicten waarbij kinderen hulp nodig hebben. We doen dit op de wijze die beschreven staat in het hoofdstuk Emotionele veiligheid.

De kinderen maken deel uit van het groepsgebeuren. Dit doen wij door:

- De kinderen behoren bij een vaste stamgroep. Bij de activiteiten (ook eten, etc.) splitsen we om meer persoonlijke aandacht te kunnen geven (meerdere activiteiten met een kleinere groep of twee groepen met eten). Het kind kiest de activiteit of het groepje. Door de vaste leeftijdsgenootjes en vaste pedagogisch medewerkers leert een kind de totale groep kennen.

Eigen maken van waarden en normen

Om goed te functioneren in de samenleving waarvan zij deel uitmaken, moeten kinderen zich de waarden en normen, ofwel de “cultuur” van die samenleving eigen maken. Ouders leren kinderen niet alleen de gedragsregels die binnen het gezin gelden maar ook de waarden en normen die zij van belang achten voor het functioneren van hun kind buiten het gezin. De kinderopvang kan zorgen voor een nog breder kader.

Kinderen leren in de kinderopvang ook “de regels van het huis”. Daarnaast komen zij in aanraking met meer algemene waarden en normen doordat zij in aanraking komen met andere kinderen en volwassenen. Het is van belang dat de socialisatie in de kinderopvang adequaat geschiedt, maar ook dat de socialisering in de kinderopvang is afgestemd op die van het gezin.

Het contact met de ouders is dus van groot belang. Het bespreken van elkaars waarden en normen (thuis en kinderopvang) zorgt ervoor dat het kind oog krijgt van anders mogen en moeten in de verschillende situaties.

Rondleiding en de intake tijdens het wenmoment

Voorafgaand aan de intake wordt er een uitgebreide rondleiding gegeven aan de (toekomstige) ouders, hierin wordt alle informatie omtrent de opvang uitvoerig besproken. Vragen van ouders worden beantwoord en alle ruimtes, zowel binnen als buiten, worden getoond.

Wanneer het kindje is geboren, ontvangen wij graag een geboortekaartje/notificatie, waardoor wij hiervan tijdig op de hoogte zijn.

Ongeveer 6 weken voor de start van het kindje, neemt de manager via de mail contact op met de ouders en vraagt hierbij hoe het gaat, of de startdatum nog klopt, er verdere bijzonderheden zijn die wij voorafgaand aan het wennen moeten weten en voor wat laatste informatie m.b.t. de persoonsgegevens van het kindje.

Tijdens de intake, welke plaats zal nemen tijdens het wenmoment en gepland wordt met ouders door de mentor van het kind, komen de wederzijdse waarden en normen aan bod. Ouders kunnen bij ons aangeven welke zaken zij belangrijk vinden, waar we rekening mee moeten houden, of er bijzonderheden zijn, wat het slaap-/voedingsritme van hun kind is en wat de verwachtingen zijn. De pedagogisch medewerkster verteld over de waarden en de normen van de kinderopvang en wanneer er bijvoorbeeld verwachtingen zijn waar wij niet aan kunnen/mogen voldoen, dan zal dit direct besproken worden en opgelost waar mogelijk. Op deze manier komen ouders niet voor verrassingen te staan en weten beide partijen de wederzijdse verwachtingen.

Voor de intake en dus het wenmoment wordt een fijn moment gemaakt, waarbij de ouder(s) wat te drinken aangeboden krijgen en waarbij alle hoofdlijnen nog eens doorgesproken worden. Ook is het prettig voor ouders dat zij op zo'n moment de tijd en ruimte krijgen om over hun kindje te praten en andere relevante onderwerpen zoals onder andere:

- ♥ Het voedings- en slaapritme
- ♥ Hoeveelheden voeding en uitleg welke voeding het kind krijgt
- ♥ De bevalling; hoe is deze verlopen? Waren er complicaties? Was het een natuurlijke bevalling of een keizersnede? Etc.

- ♥ Hoe voelen ouders zich bij het wegbrengen en wat zijn de verwachtingen van dit wemoment

Dagelijkse mondelinge communicatie

Door onze kleinschalige opvang krijgen wij met regelmaat te horen hoe prettig ouders de communicatie met ons ervaren. Zij geven aan (en dit is gelijk onze visie) dat de lijntjes kort zijn en ieder personeelslid op den duur een prettig, bekend gezicht is voor zowel ouders als kind. Er heerst een ontspannen en open cultuur m.b.t. de betrokkenheid van ouders en zij ontvangen aan het einde van iedere opvangdag een uitgebreide overdracht, waarbij er aan het begin van de dag een overdracht vanuit ouders naar pedagogisch medewerkster heeft plaatsgevonden. De volgende onderwerpen staan tijdens zo'n mondelinge overdracht centraal:

- ♥ Hoe is het (gegaan)?
- ♥ Met wie heeft het kind gespeeld?
- ♥ Waarmee of met wie heeft het kind plezier gehad?
- ♥ Zijn er bijzonderheden met het kind of m.b.t. het gezin welke relevant zijn om te weten voor de pedagogisch medewerkster?/ Hebben er bijzonderheden plaatsgevonden tijdens de opvangdag welke relevant zijn om te weten voor de ouders?
- ♥ Wat hebben we allemaal gedaan tijdens de opvangdag?
- ♥ Hoe heeft het kind geslapen, gegeten en gedronken?

Tijdens de mondelinge overdrachten worden de normen en waarden gecheckt en besproken waar nodig. Ieder kind is zo bijzonder, dat er altijd wel iets te melden valt!

Het kan voorkomen dat er bij het brengen een andere pedagogisch medewerkster de overdracht met ouder(s) verzorgd, dan de pedagogisch medewerkster die de overdracht bij het ophalen verzorgd. Daarom is het erg belangrijk dat er goede communicatie is tussen de pedagogisch medewerkers op de groep. Belangrijke punten worden in het overdrachtsschriftje geschreven en besproken met de naaste collega's.

Wij vinden het belangrijk dat collega's die op een andere dag op die groep werken, ook op de hoogte zijn van bijzonderheden bijvoorbeeld wanneer een kind gevallen is of ziek is geweest, zodat de pedagogisch medewerkster er naar kan vragen/rekening mee kan houden.

Vooraf bij jonge kinderen is het belangrijk dat ouders een goede, duidelijke overdracht krijgen. Bij kinderen onder de 1 jaar werken wij ook met een persoonlijk schriftje waarin bovenstaande punten (opsomming hierboven) allemaal worden beschreven.

Een heel belangrijk aspect in onze visie die terugkomt tijdens onze dagelijkse werkzaamheden, is de manier waarop de pedagogisch medewerkster zowel de ouder(s) als de kinderen benadert.

Hierbij hebben zij respect voor elkaars waarden en normen.

Een kind voelt zich welkom als het samen met zijn ouder(s) enthousiast wordt ontvangen en dat er echt aandacht is voor het kind en de ouder(s).

Op die manier voelt de ouder ook dat het kind in goede handen is, aandacht krijgt en liefdevol wordt opgevangen.

Doordat we enthousiast op een kind reageren en het liefdevol verwelkomen, krijgt het kind het gevoel gewenst te zijn en laten wij blijken dat we het leuk vinden dat het kind er is.

We tonen enthousiasme en belangstelling tijdens de contactmomenten met ouders en kinderen.

Het voeren van gesprekken

Wanneer er bij het ophalen van een kind geen tijd is om uitgebreid te praten wanneer dit wel belangrijk en/of gewenst is, bieden wij de ouders de mogelijkheid om te allen tijde een individueel gesprek te plannen waarbij er de gelegenheid ontstaat om een uitgebreid gesprek te voeren.

Ook kan er vanuit de pedagogisch medewerkster behoefte zijn om de ouders te spreken over hun kind. Soms gaan ouders daar, om uiteenlopende redenen niet of niet direct op in. Het is goed voor zowel de pedagogisch medewerkster als ouder (en uiteindelijk voor het kind) met elkaar in gesprek te blijven over het kind en om het kind te blijven volgen.

Omdat een oudergesprek over het kind en dus belangrijkste bezit van de ouders gaat, kan zo'n gesprek als moeilijk worden ervaren door ouders.

Juist omdat het over hun kind gaat, kan de boodschap anders overkomen en kunnen ouders emotioneel (boos, verdrietig, gelaten) reageren.

Van de pedagogisch medewerkster mag verwacht worden dat zij hier professioneel mee omgaat en de ouders serieus neemt en rekening houdt met de manier waarop zij het gesprek aanvliegt.

Hieronder een aantal handreikingen m.b.t. het aangaan van een oudergesprek:

- ♥ Blijf neutraal/ uit emotie wanneer je in gesprek bent met ouders (boosheid, teleurstelling, verdriet)
- ♥ Zoek antwoorden bij jezelf
- ♥ Blijf uit de aanval- en verdedigingsfeer
- ♥ Vermijdt het veroordelen en zorg dat je niet bevooroordeeld bent/raakt
- ♥ Vertrouw op je eigen deskundigheid en inzichten

Pedagogisch medewerkers hebben oog voor de omgangsvormen/aspecten van andere culturen, respecteren dit en maken bespreekbaar waar nodig.

Normen en waarden van de kinderopvang

De belangrijkste normen en waarden van de kinderopvang zijn in dit beleid al eerder aan bod geweest. Voor de samenvatting hiervan kunnen we verwijzen naar bladzijde 7 en 8 waar de visie en de RRIP verwoord staan. Dit zijn de belangrijkste normen en waarden die doorgevoerd worden in alle handelingen. Deze handelingen staan verwoord in dit beleid en in het dagelijks werkplan vanaf bladzijde 39.

Toetsingskader GGD op het gebied van eigen maken van normen en waarden

De GGD toetst op verzoek van de gemeente Wierden de kinderopvang.

Onderdeel van deze toetsing is het pedagogisch beleid en de werking hiervan in de praktijk. Zo wordt er gekeken hoe er omgegaan wordt met emotionele veiligheid, de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competentie en het eigen maken van normen en waarden. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden, zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in voorgaande hoofdstukken.

De kinderopvang en de huiselijke groepssetting bieden een aanvulling op de socialisatie in het gezin. Kinderen komen in aanraken met andere aspecten (onderwerpen, handelingen, gedragingen, etc.) van de cultuur en diversiteit van de samenleving. Ook komen kinderen in aanraking met de afspraken, regels en omgangsvormen van de opvang.

Afspraken, regels en omgangsvormen zijn aanwezig, duidelijk en worden aan kinderen uitgelegd.

Dit doen wij door:

- ♥ De ouders te voorzien van informatie tijdens de rondleiding en de intake/wenmoment. De pedagogische werkwijze en de benaderwijze naar kinderen toe wordt dan ook besproken. Pedagogisch medewerkers handelen conform het pedagogisch beleid en de protocollen. De omgangsregels worden stapsgewijs aan kinderen uitgelegd, zoals: "De jas mag aan de kapstok.", "Je mag nog even blijven zitten, want...", "We gaan nu...", etc.
- ♥ Doordat we herhaaldelijk en deels spelenderwijs de regels en omgangsvormen verwoorden, worden deze duidelijk voor de kinderen. Door naar de kinderen te luisteren waarom zij dingen doen, wordt het mogelijk hen te corrigeren of hun juist de ruimte te geven voor hun weg.
- ♥ Pedagogisch medewerkers geven zelf in hun spreken en handelen het goede voorbeeld, zoals beschreven is in het hoofdstuk 'Emotionele veiligheid' op pagina 8.

Dagelijks werkplan

Inhoud

Ons streven is een kinderopvang en buitenschoolse opvang te realiseren waarbij de kwaliteit even hoog en goed gecontroleerd is als op elke kinderopvang/buitenschoolse opvang maar waar de sfeer huiselijk is; als een groot gezin in een huiskamer.

Bij kinderopvang Casa Bambini B.V. (hierna te noemen: Casa Bambini) werken wij met het pedagogisch beleid dat is ontwikkeld volgens de RRIP-basis. De uitgangspunten die beschreven zijn, onderschrijven wij van harte.

Aangezien Casa Bambini een kleinschalige kinderopvang is, waar op sommige dagen het voor kan komen dat er 1 pedagogisch medewerkster op 1 groep werkt. Wanneer het gaat om taakverdelingen tussen de pedagogisch medewerkers, het opsplitsen van de groep in kleine groepjes, of het werken in verschillende ruimtes, gaat dit soms niet op.

Leeftijdsofbouw van de stamgroepen/maximale omvang

Ons kinderdagverblijf bestaat uit 3 groepen:

- ♥ Een kinderopvanggroep voor kinderen van 0 tot 4 jaar 'De Rupsjes'
- ♥ Een kinderopvanggroep voor kinderen van 0 tot 4 jaar 'De Vlinders'
- ♥ Een BSO voor kinderen van 4 tot 12 jaar 'De Hooizolder'

De kinderopvanggroepen 'De Rupsjes' en 'De Vlinders' heeft per groep plek voor een maximum van 16 kinderen – afhankelijk van de leeftijd.

Op woensdag en vrijdag worden de BSO en KDV groep samengevoegd, waardoor er een 0-12 jaar groep ontstaat.

Ouders ontvangen hierover duidelijke uitleg en dienen hiervoor, indien akkoord, een online toestemmingsverklaring te ondertekenen.

De BSO houdt zich aan een maximum van 22 kinderen, op de groep: BSO de hooizolder.

Voor een uitgebreide uitleg over de groepsgrootte, leeftijdsopbouw en stamgroepen leest u hierover verderop in dit bestand meer onder het kopje 'Groepsindeling en maximale groepsgrootte'.

Pedagogische visie in het kort

In de beleidsregels 'kwaliteit kinderopvang', behorend bij de Wet Kinderopvang, wordt de voorwaarde gesteld dat in een pedagogisch beleidsplan staat beschreven hoe er vier opvoedingsdoelen gerealiseerd worden.

Deze vier opvoedingsdoelen zijn:

- ♥ Het bieden van emotionele veiligheid
- ♥ Het stimuleren van de ontwikkeling van persoonlijke competenties
- ♥ Het stimuleren van de ontwikkeling van sociale competenties
- ♥ Het overdragen van normen en waarden

Binnen onze visie* realiseren wij dit, door de RRIP-benadering naar kinderen toe.

Onze visie/missie in het kort:

*Het leukste kinderdagverblijf voor uw kind.
Wij blijven gewoon en zijn daarom bijzonder!*

Wij creëren een positieve en veilige omgeving waar kinderen kunnen leren, ontdekken en groeien. Geïnspireerd door de natuur en de dieren om ons heen.

Wij geloven erin dat elk kind anders en uniek is. Bij ons staat het kind centraal en kan en mag zichzelf zijn. Wij vinden een persoonlijke benadering belangrijk. Een opvang met een 'thuis'gevoel. Kleinschalig, met oog voor iedereen: waarin kinderen, ouders en medewerkers zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.

Hierbij wordt het kind Respectvol, Ruimtelijk, Individueel en Positief benaderd en sluiten wij aan op de zonde van de naast ontwikkeling. Hierna volgt er een uitleg van de RRIP benadering.

Een Respectvolle benadering

Wij benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. Wij hebben oog voor de eigenheid en individualiteit van het kind. Naast individueel contact, begeleiden wij het kind in de omgang met volwassenen en andere kinderen.

Een Ruimtelijke benadering in fysieke en psychische zin

We gaan ervanuit dat iedereen door genoeg ruimte om zich heen, zich kan ontwikkelen. Daarbij bieden wij verschillende ingerichte ruimtes aan, met passend spel- en speelmateriaal aansluitend aan de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen.

Een Individuele benadering

Ieder mens is uniek; wij luisteren echt naar elkaar, we nemen elkaar serieus en gaan echt in op een vraag. We geven de kinderen de mogelijkheid vaardigheden te ontwikkelen en ervaringen op te doen die aansluiten bij hun eigen belangstelling.

Een Positieve benadering

Wij begeleiden, stimuleren en sturen de kinderen op een positieve manier.

Wij vragen van de pedagogisch medewerkers een actieve instelling en houding om de regels en richtlijnen in dit beleid na te leven.

Groene en agrarische opvang

Casa Bambini onderscheidt zich van andere kinderopvangcentrums door ruime groepen aan te bieden.

De groepen zijn ruim opgezet waardoor ieder kind voldoende ruimte krijgt om zich te kunnen ontwikkelen.

Casa Bambini bevindt zich op een unieke locatie aan de rand van Wierden en daardoor kunnen wij ons als kinderopvang prachtig aansluiten op de natuur, de weersomstandigheden, de seizoenen en bijvoorbeeld de verzorging van dieren.

In de tuin zijn allerlei natuurlijke voorwerpen te vinden die de kinderen vervolgens mee kunnen nemen naar de groep waar zij er de meest prachtige dingen van kunnen knutselen.

Steeds minder kinderen groeien nog op het platteland op, terwijl wij geloven dat je juist in die omgeving zoveel mogelijkheden hebt om, vooral buiten, van alles te beleven wat in de bebouwde kom niet of nauwelijks te bewerkstelligen is.

Buiten bieden wij de kinderen de ruimte om de verschillende seizoenen te beleven, contact te hebben met de dieren door ze te aaien en te verzorgen, te spelen met natuurlijke materialen, zoals hooi, zand en stro.

Buiten bevinden zich verschillende speelruimtes waarin de kinderen uitgedaagd worden om 'natuurlijk' te spelen en waarin ze worden geprikkeld om te spelen zonder dat er speeltoestellen aanwezig zijn; uiteraard allemaal in een veilig omheinde omgeving.

Binnen en buiten spelen vragen andere vaardigheden en biedt daarbij ook andere mogelijkheden.

Casa Bambini probeert het gevoel van ruimte en ontdekken terug te geven aan het kind.

Een natuurlijke omgeving heeft een vitaliserende en rustgevende werking op de mens en dit maakt het tot een ideale pedagogische omgeving voor opgroeiende kinderen.

Doordat de kinderen kunnen ontdekken en zichzelf kunnen (leren) vermaken, ontwikkelen de kinderen een onderzoekende houding, leren zij vertrouwen te hebben in zichzelf en ontwikkelen ze hun eigen creatieve vermogen.

Op deze manier leren de kinderen in een natuurlijke omgeving hun eigen grenzen te bepalen en respect te krijgen voor de natuur en andere personen.

Kinderen ervaren buitenspelen als ruimte om te bewegen, ze ervaren het weer, de natuur, het licht, de grond en de ondergrond, waardoor spel en onderzoek verschilt met die van het binnenspelen.

Buiten zijn bijvoorbeeld andere geuren en kleuren en buiten spelen nodigt uit tot grotere, grovere en snellere bewegingen te maken (rennen, hinkelen, fietsen).

Ook ontdekken kinderen het leven in de natuur en ook de daarbij behorende dood van insecten of dieren (insecten, vogels, planten, vlinders, vallende bladeren, etc.).

Buiten zullen de kinderen ontdekken en leren omgaan met wisselende en minder te beïnvloeden omstandigheden zoals; licht, schaduw, zon, kou, regen, sneeuw en wind (over je schaduw springen, sneeuw eten, regen op je tong voelen, blaadjes vangen, windmolentjes, slingers in de boom, etc.).

Buiten liggen de materialen voor het oprapen wat het fantasiespel van de kinderen inspireert, bijvoorbeeld; zand worden koekjes, takken worden bestek en blaadjes worden borden. Op deze manier leren kinderen wat de natuurlijke bouwstoffen zijn, leren ze meten en schatten en wordt hun zintuiglijke ontwikkeling geprikkeld. Spelenderwijs doen de kinderen technisch, wiskundig en ruimtelijk inzicht op.

De wijze waarop onze beroepskracht wordt ondersteund door andere volwassenen

Op het moment dat er zich een calamiteit voordoet, zoals bijvoorbeeld: ziekte van een collega, een ongeval met een kind waardoor er een bezoek aan de huisarts moet worden gemaakt, o.i.d. met het gevolg dat de BKR wordt overschreden (en er dus te weinig beroepskrachten zijn voor het aantal kinderen die opgevangen worden), moet er voor diegene duidelijk zijn wie zij kan bereiken.

Bij Kinderopvang Casa Bambini zijn er dagelijks (afhankelijk van het aantal inplande kinderen) minimaal 3, tot maximaal 8 medewerkers aan het werk om de opvang voor zowel de kinderopvang als de buitenschoolse opvang te verzorgen. Daarnaast lopen er op sommige dagen stagiaires stage bij ons.

Om er zorg voor te dragen dat er in geval van calamiteit iemand kan bijspringen, is de achterwachtregeling ingesteld. Deze regeling stelt dat er binnen 15 minuten een collega of volwassene ter plaatse moet kunnen zijn. Als dit geen pedagogisch medewerkster of stagiaire is, maar een externe achterwacht; wordt deze enkel en alleen ingezet in geval van acute nood of calamiteiten. Hij of zij zal dan binnen 15 minuten ter plaatse zijn.

Bij Casa Bambini wordt deze regeling als volgt ingevuld:

- ♥ De eerste achterwacht is de mede-houder van het kinderdagverblijf- Leonie Brand, op de maandag, dinsdag, woensdag en donderdag (kantoordagen)
- ♥ De tweede achterwacht is de mede-houder van het kinderdagverblijf- Esther Borkent, op de dinsdag, woensdag en donderdag
- ♥ De derde achterwachten zijn de pedagogisch medewerkers/invaliden die niet ingezet zijn op die dag
- ♥ De vierde achterwachten zijn de leerkrachten van school; in acute (nood)situaties kunnen wij een beroep op hen doen

Er kan in geval van calamiteiten altijd gebeld worden naar de volgende achterwachten:

Naam	Functie	Bereikbaar op
Leonie Brand Eerste achterwacht	Houder	Ma-di-wo-do
Esther Borkent Tweede achterwacht	Houder	Ma-di-vr
Overig personeel – welke niet ingezet is op de groep – Derde achterwacht	Pedagogisch medewerkster	Zie actuele rooster; deze is altijd inzichtelijk via onze werk-app.

Leerkrachten van
school
Vierde achterwacht

Directie/
leerkrachten

Ma-di-wo-do-vr

De nummers van bovenstaande personen staan opgeslagen in de groepstelefoons en zijn daarnaast ook te vinden in de 'nood-map'. Deze rode nood-map staan in de kasten van de groepsruimtes en in de gang bij de kinderopvang en de buitenschoolse opvang; hierin zit o.a. een lijst met noodnummers (politie/brandweer/veilig thuis/etc), een plattegrond, etc. Alle gegevens die nodig kunnen zijn in het geval van een calamiteit of ongeval. Deze map wordt tevens meegenomen tijdens een uitstapje met de kinderen, met een uitgedraaide lijst van de bezetting die dag.

Pedagogisch beleidsmedewerkster

Sinds 2019 is er een coach beschikbaar voor iedere pedagogisch medewerker bij Casa Bambini.

Op deze manier voldoet Casa Bambini aan de IKK-regel waarin beschreven wordt dat iedere pedagogisch medewerker recht heeft op coachgesprekken.

Bij Casa Bambini is minstens één pedagogisch beleidsmedewerker/coach aangesteld. Zij draagt bij aan de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het pedagogisch beleid. Daarnaast draagt zij middels coaching bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden.

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach is vooral op de werkvloer actief en zet pedagogisch medewerkers in hun kracht met als doel om alle kinderen zich optimaal te laten ontwikkelen, in een veilige en liefdevolle omgeving. Door toe te zien op deze ontwikkelingen zal zij regelmatig observaties uitvoeren. Deze observaties die gericht zullen zijn op het handelen van de pedagogisch medewerkster, zullen gebaseerd zijn op het geven van feed-forward; opbouwende feedback waarvan het de bedoeling is dat de pedagogisch medewerkster hier haar leerpunt uit kan halen. Deze observaties kunnen aangevraagd worden door de pedagogisch medewerkster of ontstaan spontaan tijdens een situatie die vraagt naar opheldering.

Daarnaast kan de PM'er met haar coachvraag terecht bij de pedagogisch coach. Belangrijk is dat de gesprekken in een sfeer van veiligheid en vertrouwen plaats kunnen vinden. Daarom zal er gezocht worden naar een plek waar het gesprek plaats kan vinden, zonder dat de PM'er tijdens het gesprek gestoord kan worden. Om een zo veilig mogelijk leerklimaat te creëren voor de coachee (in dit geval de pedagogisch medewerkster), is het van belang om te weten dat de gesprekken volledig vertrouwelijk zijn. Dit betekent dat de directrice slechts over de hoofdlijnen van het coaching traject zal worden geïnformeerd; hooguit zal zij te horen krijgen of het doel bereikt is.

Leonie Brand is pedagogisch beleidsmedewerkster bij Casa Bambini en zij wordt minstens 194 uur per jaar ingezet als pedagogisch beleidsmedewerkster. Deze uren zijn berekend op basis van het aantal beroepskrachten (in FTE) werkzaam bij Casa Bambini, middels een rekentool vanuit Rijksoverheid. Casa Bambini heeft 2 vestigingen (KDV en BSO) en 12 medewerkers; wat uitkomt op een totaal van 7,17 FTE. Dit resulteert in een uitkomst van minimaal 194 uur inzetbaarheid van de beleidsmedewerker.

Deze 194 uur wordt opgedeeld voor 2 verschillende doeleinden:

- Minimaal 122 uur per jaar is voor de ontwikkeling en implementatie van het pedagogisch beleid
- Minimaal 72 uur per jaar is voor coaching van de beroepskrachten

Ieder personeelslid bij Casa heeft recht op coaching. Bij Casa Bambini betekent dit dat er per jaar minstens 72 uur aan coaching beschikbaar moet zijn voor het personeel. Het personeel wordt hiervan, individueel, aan het begin van ieder jaar op de hoogte gesteld en krijgt een planning vanuit Leonie. Ieder jaar wordt door middel van het beschikbare rekenmiddel vanuit het besluit bepaald hoeveel uren er minimaal beschikbaar gemaakt moeten worden.

Zo verkrijgt het personeel zowel 1 op 1 coaching, als groepscoaching (bijvoorbeeld groepsopdrachten) en coaching 'on the job', wat wil zeggen dat er ook tijdens het werken op de werkvloer gecoacht wordt.

Op de groepen ligt er een overzicht m.b.t. het aantal uren coaching per medewerker.

De coach zelf houdt de planning aan, zorgt dat deze up-to-date blijft en noteert het aantal afgenomen coachuren per medewerker. De coach zelf heeft ook recht op coaching en wordt eveneens het wettelijk aantal uren per jaar gecoacht door een externe pedagogisch coach. De beleidszaken en coaching worden door de pedagogisch beleidsmedewerker/pedagogisch coach uitgevoerd op beide locaties: zowel de kinderopvang als de buitenschoolse opvang.

Het vierogenprincipe in de praktijk

Het vier ogenprincipe houdt in dat er altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Een beroepskracht mag nog steeds alleen op de groep staan, zolang er maar op elk moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of te luisteren.

De oudercommissie heeft hierin adviesrecht en de GGD controleert hier ook op.

Naast de praktische oplossingen om meekijken en meeluisteren mogelijk te maken, vindt Casa Bambini de gedachte achter het principe, van belang. In de kinderopvang is het van belang dat er gewerkt wordt aan een open en professioneel werkklimaat. Daarom is het belangrijk om met elkaar te overleggen, elkaar te coachen en feedback te geven. Zo vervalt je namelijk minder snel in je eigen patroon. Regels kunnen helpen, maar het gedrag er omheen telt minstens zo zwaar. Eerlijkheid tussen medewerkers en ouders is belangrijk.

Er wordt bij Casa Bambini veel aandacht geschonken aan een correcte beroepshouding met oog voor kwaliteit en het welbevinden van het personeel. Alleen op die manier; door personeel met een correcte beroepshouding, die kwalitatief goed werk levert, goed in zijn vel zit en goed in het team ligt; kunnen zij de kinderen optimale opvang bieden.

In verschillende werkoverleggen, zoals een teamoverleg, (team)coaching, of een functioneringsgesprek komt bovenstaande ter sprake.

We spreken elkaar aan op ongewenst gedrag en melden het direct bij onze leidinggevende/directie als we het gevoel hebben dat er iets niet klopt.

Bij kinderopvang Casa Bambini streven wij ernaar om 2 pedagogisch medewerksters per groep in te zetten, maar als er niet genoeg kinderen zijn (bijvoorbeeld door vakantie) dan kunnen wij van dit streven afwijken.

Wettelijk gezien mag je alleen op de groep; indien het BKR (beroepskracht-kind-ratio) dit toelaat.

Daarnaast is er de zogenoemde 'drie-uursregeling' waarbij er 3 uur per dag af mag worden geweken van de BKR (wat dus inhoudt dat er 3 uur per dag minder leidsters op de groep mogen staan dan wettelijk bepaald vanuit de BKR). Dit is om de momenten op te vangen waarop de beroepskrachten nog niet werken (denk aan werktijden) of tijdens de pauze.

De buitenschoolse opvang mag ook voor en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers inzetten. Deze hoeven wij niet vast te leggen in het beleid, maar wordt meestal ingezet aan het einde van de middag van 17.30 uur tot 18.00 uur.

Kinderopvang Casa Bambini heeft het vier-ogenprincipe als volgt uitgewerkt, waarbij er aan de oudercommissie om advies is gevraagd:

- ♥ Er wordt gestreefd naar meer dan 1 pedagogisch medewerkster op de groep
- ♥ Pedagogisch medewerkers gaan altijd met zijn tweeën (of meer) op stap met de kinderen tijdens een uitje. Wanneer dit uitje plaatsvindt op een publieke plek (winkel/kinderboerderij/ publieke speeltuin/ etc.) mag een pedagogisch medewerkster alleen op stap, enkel wanneer de BKR dit toelaat.
- ♥ Wanneer er gereden moet worden naar een uitje en er onvoldoende pedagogisch medewerkers zijn, kan er een oproep worden gedaan aan ouders/stagiaires of andere vrijwilligers om mee te wandelen/rijden. Wanneer dit in de auto gebeurt zal de bestuurder moeten beschikken over een geldig rijbewijs en dienen de kinderen vervoerd te worden in een goedgekeurde autostoel (rekening houdend met de uitzonderingsregel bij incidenteel vervoer. Zie: [Vervoerseisen Rijksoverheid](#))
- ♥ Ouders tekenen een toestemmingsformulier op KOV-net om akkoord te geven voor uitstapjes; daarnaast worden zij altijd op de hoogte gebracht van een uitstapje
- ♥ Pedagogisch medewerkers lopen regelmatig onaangekondigd elkaars groepsruimte binnen, vooral op momenten waarop pedagogisch medewerkers alleen op de groep staan; zoals tijdens het openen/sluiten en tijdens pauzemomenten
- ♥ Er bevindt zich in iedere deur een raampartij, waardoor er continu meegekeken kan worden vanuit de aangesloten ruimtes
- ♥ Wij gebruiken babyfoons in de slaapkamers. Bij de kinderen die nog wakker zijn in de groep is een pedagogisch medewerkster aanwezig, tenzij het kind in een evacuatiebedje ligt en dus niet zelfstandig uit het bedje kan
- ♥ De kinderen die binnen in bed liggen worden gemonitord via een babyfoon en er wordt om het half uur gekeken door de pedagogisch medewerkster
- ♥ Op kinderen die buiten liggen te slapen zijn vanuit het raam te zien; ook hier checkt een pedagogisch medewerkster om het half uur
- ♥ De flexibele inzet van stagiaires en een groepshulp vergroot deze aanwezigheid van oren en ogen. De groepshulp kan dus een wisselend rooster hebben en ingezet worden op groepen waar maar 1 pedagogisch medewerkster werkt
- ♥ Wanneer er een kind naar het toilet gaat en de pedagogisch medewerkster mee moet om te helpen, zorgt de pedagogisch medewerkster dat ze dit naar haar collega communiceert zodat degene die achterblijft op de groep, zicht op de groep kan houden. Kinderen worden niet alleen gelaten op de groep.

- ♥ Wanneer een kind alleen naar het toilet gaat, moet het kind voldoende bekwaam zijn om zichzelf te kunnen redden bij de toiletgang. Indien dit niet het geval is, moet de pedagogisch medewerkster het kind begeleiden
- ♥ Tijdens haal- en brengmomenten komen er voortdurend ouders binnen om hun kinderen te halen en overdracht te doen. De pedagogisch medewerkster heeft op die momenten zeer zeker niet de kans om zich alleen af te zonderen met één of meerdere kinderen
- ♥ Wanneer het een-na-laatste kind is opgehaald, sluit de pedagogisch medewerkster met het laatste kind aan bij de andere groep en wordt er altijd samen met een andere pedagogisch medewerkster afgesloten

De pedagogisch medewerkers worden op de hoogte gehouden van het vier-ogenprincipe doormiddel van de wekelijkse groepsoverleggen en de structurele teamoverleggen.

Personeelsvertegenwoordiging (PVT)

Wanneer een bedrijf meer dan 10 en minder dan 50 werknemers heeft, is het verplicht vanuit de CAO kinderopvang om een personeelsvertegenwoordiging (PVT) te hebben.

Gezien ons aantal medewerkers, zijn wij ook verplicht om hieraan te voldoen.

Daarom zoeken wij 3 medewerkers die het leuk lijkt om hieraan deel te nemen.

Hoe vaak we per jaar een beroep moeten doen op de PVT is afhankelijk van de vraagstukken die bij Esther en Leonie terechtkomen waarbij de uitkomst van zo'n vraagstuk voor meer dan een kwart van alle medewerkers (in ons geval, op dit moment voor 3 medewerkers) gevolgen heeft.

Wat doet een personeelsvertegenwoordiging?

De taak van de PVT is overleggen met de werkgever over het bedrijf, het werk en de arbeidsomstandigheden. De PVT bestaat uit minstens 3 werknemers. De leden van de pvt worden gekozen door de werkgever en de werknemers, mits er meer dan 3 aanmeldingen zijn. Dit gebeurt met een geheime schriftelijke stemming. Een bedrijf met meer dan 50 werknemers is verplicht om een ondernemingsraad (OR) in te stellen.

Rechten van de personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging heeft deze rechten:

- Adviesrecht

Je werkgever moet verplicht advies vragen aan de PVT als hij iets wil besluiten dat gevolgen heeft voor meer dan een kwart van de werknemers. Denk aan besluiten die tot grote veranderingen leiden in het werk. Of het verlies van arbeidsplaatsen. De werkgever is niet verplicht om het advies van de PVT over te nemen, maar hij moet het advies wel serieus overwegen.

- Instemmingsrecht

Als je werkgever personele regelingen wil veranderen, moet de PVT toestemming geven aan de werkgever. Bijvoorbeeld over werktijden, arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim. Zonder de instemming van de PVT, mag het besluit niet doorgevoerd worden.

- Recht op informatie

De werkgever is verplicht om de PVT regelmatig op de hoogte te stellen van bijvoorbeeld de resultaten van het bedrijf en het sociale beleid. Dit mag mondeling en schriftelijk.

In de PVT van Casa Bambini zitten de volgende personen:

- ♥ Ilse Vloedgraven
- ♥ Joanne Jansen of Lorkeers
- ♥ Carmy Rozemuller

Algemene kaders inzet personeel

Hoeveel beroepskrachten per groep

Het aantal beroepskrachten per groep is afhankelijk van het aantal kinderen per groep en de leeftijd van de kinderen per groep.

Wij maken gebruik van de rekentool vanuit Rijksoverheid, namelijk: [Rekentool 1ratio Rijksoverheid](#).

Op basis hiervan wordt het personeel ingezet middels een vast rooster, welke tijdig met het personeel gedeeld wordt via onze werkapp: Shiftbase.

Vanuit praktische overwegingen plannen wij niet meer dan 3 pedagogisch medewerkers per groep in en houden uiteraard rekening met de kindplanning en de BKR, zodat de BKR niet wordt overschreden.

Wanneer zich de situatie voordoet dat er een overbrugging van maximaal 2 weken met 4 pedagogisch medewerkers op de groep nodig is, zullen we dit enkel en alleen doen vanuit de noodzaak om opvang voor de kinderen te kunnen bieden wanneer dit niet anders kan (denk aan ouders die per een bepaalde datum moeten starten en niet kunnen schakelen).

Wanneer er meer dan 2 weken een vierde beroepskracht nodig is, gaan we niet akkoord met de aanvraag.

Gangbare personeelsdiensten en pauzetijden

De gangbare personeelsdiensten voor de kinderopvang zijn als volgt:

- ♥ 7.30 uur tot 17.00 uur
- ♥ 8.00 uur tot 17.30 uur
- ♥ 8.30 uur tot 18.00 uur

Voor de buitenschoolse opvang geldt:

- ♥ 14.00 uur tot 18.00 uur tijdens schooldagen
- ♥ 9.00 uur tot 18.00 uur tijdens vrije-/vakantiedagen

De momenten waarop er pauze wordt gehouden zijn dagelijks van 13.30 uur tot 14.30 uur. Ieder personeelslid die een hele dag werkt, heeft een half uur pauze. De pauzes beginnen vanaf 13.30 uur en worden onderling bepaald. Wanneer het zo uitkomt dat het handiger is om later of eerder pauze te houden, dan kunnen de pedagogisch medewerkers dit zelf inplannen. Er wordt ten allen tijde rekening gehouden met de drie-uursregeling en deze wordt per dag niet overschreden.

In welke situaties wordt de BKR overschreden

De BKR wordt zo min mogelijk overschreden, omdat wij van mening zijn dat het de kinderen niet ten goede komt wanneer deze overschreden wordt.

Echter is het altijd van groot belang om iedere dag individueel (per maand/kindplanning) te beoordelen.

In overleg met het personeel kijken wij daarom naar een passend rooster, bijvoorbeeld: *Op de maandag worden er al vroeg veel kinderen gebracht, waardoor 1 personeelslid te weinig ruimte heeft om de kinderen en ouders voldoende aandacht/tijd te schenken. Volgens de drie uursregeling mogen wij dat halve uur overschrijden, maar voor onszelf voelt dit niet goed. In overleg met de pedagogisch medewerkers komen we tot de conclusie dat het praktischer en prettiger is dat degene die eigenlijk om 8.00 uur begint, al om 7.45 uur begint.*

De eindtijd is wederom afhankelijk van wat goed voelt en mogelijk is, in overleg met het team wordt dit altijd onderling afgestemd. Daardoor blijft soms een pedagogisch medewerkster langer, wanneer de situatie niet anders toelaat.

Wanneer er bijvoorbeeld nog veel baby's zijn om 17.00 uur, kan het zo zijn dat in overleg de medewerkster die om 17.00 uur vrij is, wat langer blijft om te ondersteunen.

Vanuit onze visie vinden wij het erg belangrijk dat er tijdens de breng- en haalmomenten voldoende aandacht is voor ouder en kind en dus een goede overdracht.

De pedagogische afweging die bij het afwijken van de BKR gelden

De pedagogische afweging die wij hanteren bij het afwijken van de BKR, is dat we willen dat ieder kind voldoende aandacht, liefde en tijd krijgt: ook en misschien wel juist tijdens het begin en einde van de dag. Wij vinden dat het belang van de kinderen ten allen tijde voorgaat. Ook collegiaal gezien is het prettig en sociaal wenselijk als er door collega's rekening wordt gehouden met de werkbaarheid op momenten van brengen en halen.

Wanneer er wordt afgeweken van de BKR volgens de drie-uursregeling, streven wij dan ook naar een werkbare situatie waarin de kinderen en ouders voldoende geholpen kunnen worden m.b.t. verzorging, troosten en het geven van een overdracht.

Wanneer we gezamenlijk afsluiten in het speellokaal/op een groep of buiten, geeft dat ook meer ruimte voor degene die eerder vrij zijn; degene die dan tot laat werken ontvangen ondersteuning van de collega('s) van de andere groep.

Hoe wordt er aandacht besteed aan de behoeftes van kinderen als de BKR overschreden wordt

Wanneer de BKR overschreden wordt, houden wij rekening met de werkbaarheid en dus stellen we onszelf de vraag ter afweging: *"Kan de BKR overschreden worden als ik later ingezet ben/pauze wil houden/naar huis wil, zonder dat de kinderen hier negatieve gevolgen aan ondervinden."* Onder negatieve gevolgen verstaan wij:

- ♥ Onvoldoende zicht op de kinderen
- ♥ Onvoldoende aandacht/zorg voor de kinderen
- ♥ Er kan geen/nauwelijks een overdracht plaatsvinden

Is het antwoord: Ja. Dan kan de BKR overschreden worden.

Is het antwoord: Nee. Dan kan de BKR naar ons inziens niet overschreden worden en zal er gekeken worden naar een andere oplossing.

De oplossingen die zouden kunnen werken zijn:

- ♥ Vroegere begintijden of latere eindtijden
- ♥ Verschuiving van de reguliere pauzetijden naar tijden die die dag werkbaar zijn

- ♥ Samenvoegen van de groepen zonder dat de groepsgrootte overschreden wordt en/of de samenvoeging negatieve gevolgen met zich meebrengt
- ♥ Inzet van een stagiaire/vrijwilliger/groepshulp die kan ondersteunen

Uitgangspunten voor het dagelijks werkplan

Bij het dagelijks werk gelden de consequenties uit onze pedagogische pijlers, zoals beschreven in het achterliggende pedagogisch beleid, o.a:

- ♥ Veilige gehechtheid: warme betrokkenheid en aandachtige omgang tussen pedagogisch medewerker en kind, het kind voelt zich veilig in contact. Uiteraard ontstaat een veilige gehechtheid naar aanleiding van een prettige wenperiode waarin een positieve en individuele benadering centraal staan. Met de juiste aandacht en een liefdevolle werkwijze streven wij naar een veilige gehechtheid
- ♥ Volgend begeleiden: wij stellen kinderen in de gelegenheid om zich in hun eigen tempo te kunnen ontwikkelen. Pedagogisch medewerkers bieden ervaringen aan die passen en verrijken. De activiteit mag nooit een doel op zich zijn, het gaat om de belevingswereld en de ontwikkeling van het individuele kind
- ♥ Daadwerkelijk contact: Ten grondslag aan de cursus 'Oog voor interactie' die enkele medewerkers hebben gevolgd, ligt het écht kijken naar de behoefte/vraag/ontwikkeling van het kind en alle vaardigheden rondom het voeren van prettige en goede conversatie met het kind
- ♥ Acceptatie van de eigenheid van het ritme van het kind
- ♥ Vertrouw op wat het kind aan geeft graag te willen, ook met betrekking tot het korter/langer slapen, meer/minder eten, veel/weinig drinken. Wel houden wij hierbij rekening met de dagelijkse behoefte (bron: voedingscentrum) en proberen wij aan te sturen op voldoende voeding en drinken i.c.m. een positieve benadering
- ♥ Reageer geduldig; denk aan de 10 seconden regel. Geef ieder kind minstens 10 seconden de tijd om een vraag o.i.d. te verwerken. Dit is de tijd die een kind over het algemeen nodig heeft om iets te laten bezinken (bron: Oog voor interactie)
- ♥ Laat kinderen je nabijheid voelen
- ♥ Elk kind heeft bepaalde gevoelens op ieder moment
- ♥ Iedere dag is anders; sluit aan bij de dag vandaag en het moment van nu

Dagelijkse structuur

Bij de kinderopvang werken we kind-volgend.

Dit betekent dat we een dagritme hebben, maar dat wij ons als pedagogisch medewerkers hier niet strak aan vasthouden.

Wij bewegen mee met de behoefte en vraag van kinderen en proberen hierbij rekening te houden met ieder kind.

Aangezien kinderen vanuit hun behoefte en emotionele veiligheid wel behoefte hebben aan bepaalde structuren, hebben we een globale dagindeling.

Hier kan dus van afgeweken worden als de omstandigheden hier naar zijn; bijvoorbeeld wanneer een spelsituatie nog optimaal benut wordt.

Wij zullen de kinderen dan niet uit hun spel houden wanneer het 'tijd' is om bijvoorbeeld iets te gaan eten.

Omdat de volgorde van het dagritme belangrijker is dan de tijd, geven wij geen exacte tijdsbepalingen.

Daarnaast geldt dat we individuele behoefte boven het dagritme stellen; wanneer een kind bijvoorbeeld te moe is om mee te doen aan een activiteit of om te eten, kan het zijn dat het kind eerst gaat slapen.

Kinderen en activiteiten

Voordat de kinderen er zijn hebben de pedagogisch medewerkers een beeld van de kinderen welke die dag komen.

Er dient een verdeling gemaakt te worden, zoals bijvoorbeeld; Wie houdt zich (voornamelijk) bezig met de baby's/peuters? Welke activiteiten staan er op de planning vandaag?

De verdeling moet flexibel zijn; ieder kind heeft een mentor, echter houdt dit niet in dat alleen de mentor de verzorging van een bepaald kind altijd moet doen. Doordat wij hierin flexibel zijn met de vaste gezichten op de groep, streven wij naar een veilige hechting tussen de vaste pm'ers en de kinderen op deze groep.

Wanneer er om wat voor reden dan ook een andere pm'er een vast gezicht vervangt door bijvoorbeeld vakantie of ziekte, zal er een verdeling worden gemaakt waarbij er rekening wordt gehouden met welk kind verdeeld wordt onder de pedagogisch medewerkster die als vervanging komt werken. Te denken aan bijvoorbeeld de eenkennigheid van een kind of speciale handelingen die uitgevoerd moeten worden.

Ook dient men zich flexibel op te stellen rondom de activiteiten, aangezien wij rekening houden met de wensen van kinderen, het weer en verdere omstandigheden.

Wanneer er bijvoorbeeld een activiteit ingepland staat, maar de kinderen willen graag naar buiten; wij zullen er dan voor kiezen om kind-volgend te handelen. Of wanneer een kind niet mee wil doen aan een activiteit; het kind is dan vrij om iets anders te gaan doen.

Ook kan het zijn dat de groep zich opsplijt zodat er tegelijkertijd twee verschillende activiteiten gedaan kunnen worden, hierbij houden wij uiteraard rekening met het leidster/kind ratio.

Bij dit alles ligt ten grondslag dat de wil van kinderen mogelijk leidend is, maar dit mag nooit consequenties hebben voor de veiligheid en de gezondheid van de kinderen.

Wanneer er bijvoorbeeld maar 1 kind naar buiten wil, wat uiteraard alleen gebeurt onder toezicht, mag het niet zo zijn dat de andere pedagogisch medewerkster alleen achterblijft op de groep en dat op die manier het leidster/kind-ratio wordt overschreden.

De activiteit wordt dan uitgesteld naar een later tijdstip wanneer er meer kinderen naar buiten willen.

Wanneer de groepen KDV en BSO op de vrijdag samen worden gevoegd, wordt er goed gekeken naar het spel- en speelmateriaal. Dit dient uitdagend genoeg te zijn voor kinderen van de BSO. Ook plannen wij, waar mogelijk, een medewerkster van de BSO in op het moment dat de groepen samen worden gevoegd.

De kinderen van de BSO zitten op passend meubilair.

Dagprogramma kinderopvang

Ontvangst van ouders en kinderen

Alle pedagogisch medewerkers dienen 5 minuten voor hun begintijd aanwezig te zijn.

In deze 5 minuten kunnen zij zich inlezen over welke kinderen er komen, of er zieken/bijzonderheden zijn en leest zij in het overdrachtsschrift en agenda of daar iets in staat waar zij rekening mee moet houden.

Aan de hand van deze informatie kan de pedagogisch medewerkster zich voorbereiden op de kinderen die komen – en hoe zij gaat handelen; bijvoorbeeld door middel van het klaarzetten van spel- en speelmateriaal passend bij de interesses en behoeftes van de kinderen.

Omdat de groepsruimtes overzichtelijk zijn en ingedeeld zijn op de (ontwikkelings-)leeftijd van de kinderen die de pedagogisch medewerkster zal gaan ontvangen, kunnen de kinderen zelf ook goed het speelgoed vinden en kunnen zij zelf bepalen wat het gaat doen bij binnenkomst. In alle themahoeken is er voor de kinderen speelgoed beschikbaar waarmee het kan spelen; ook liggen er boekjes waar de kinderen zelf bij kunnen.

Wanneer een ouder en kind(eren) binnenkomen, zorgt de pedagogisch medewerkster voor een enthousiaste en gepaste begroeting richting het kind en de ouder.

Het is voor het kind prettig om rekening te houden met de individuele benadering zoals hierboven beschreven; wanneer een kind bekend is bij de pedagogisch medewerkster, weet zij hierop een gepaste manier mee om te gaan.

Zij weet dan waar het kind behoefte aan heeft tijdens het breng moment en springt hierop in; echter is het kind leidend en kan het iedere keer iets anders verlangen.

De pedagogisch medewerkster zal dan luisteren en observeren, zodat een kind op zijn eigen manier afscheid kan nemen van degene die hem wegbrengt.

Wanneer een kind een activiteit met de ouder wil doen, geeft de pedagogisch medewerkster hen die ruimte.

Het gaat er dus om dat er bewuste aandacht is voor het verwelkomen van het kind.

Daarbij vindt er tussen de ouder en de pedagogisch medewerkster een overdracht plaats; daarin wordt informatie verschaft over het kind van de ouder naar de pedagogisch medewerkster en waar nodig, andersom.

Dan is het tijd voor het afscheid; de pedagogisch medewerkster kijkt weer goed naar de behoeftes van het kind; vaak ontstaat er na een tijd een 'ritueel'; het is voor een kind heel prettig en veilig om hier als pedagogisch medewerkster op in te springen en aan te voldoen. Het éne kind heeft bijvoorbeeld behoefte om te zwaaien bij het raam, terwijl een ander kind hier alleen maar meer van overstuur raakt.

We vragen de ouders om altijd duidelijk afscheid te nemen en niet stilletjes weg te gaan wanneer het kind aan het spelen is; dit kan onveilig voelen voor het kind.

Kleine baby's volgen hun eigen slaap- en drinkpatroon.

Er wordt steeds opnieuw bekeken hoe dit in het dagritme kan worden ingepast.

De overdracht is daarom ook belangrijk om veranderingen in het slaap- en voedingspatroon door te geven en op te schrijven in de daarvoor bedoelde daglijst.

Alle ouders dienen een toestemmingsformulier voor de plaatsing van hun kind in te vullen op KOV-net, waarin zij wel/geen toestemming verlenen voor het maken van uitstapjes in de wandelwagen/bolderkar/auto.

Invulling van de ochtend

Tijdens het brengen (7.30 – 9.00) wordt er voornamelijk vrij gespeeld of doet de pedagogisch medewerkster één op één activiteiten met een kind.

Als alle kinderen binnen zijn om 9.00, kan er begonnen worden met het dagprogramma. Voor baby's en dreumesen wordt er rekening gehouden met de individuele slaap- en voedingsschema's van de kinderen, waardoor er het voor hen nog niet haalbaar is om mee te draaien met het dagritme van de groep.

Met de grotere kinderen beginnen we de dag na het gezamenlijke opruimen, met bijvoorbeeld:

- ♥ Het zingen van liedjes
- ♥ Een kringmoment, waarin we samen zingen/dansen of een spelletje doen
- ♥ Een activiteit aan tafel

Daarna is het tijd voor het fruitmoment; de kinderen komen allemaal aan tafel zitten en daar krijgen ze een bakje fruit met een beker drinken.

We maken er een gezellig moment van en vaak wordt er tijdens het fruiteten een verhaaltje verteld/voorgelezen of zijn we gezellig aan het kletsen.

Uitgangspunt is dat we dit met zijn allen doen maar als een kind niets wil eten of drinken, dwingen wij niet.

We stimuleren hooguit op een vriendelijke en positieve manier om iets te eten of drinken; echter is de wil van het kind hierin leidend.

Wanneer een kind niets wil eten of drinken, houden we dit goed in de gaten tijdens de rest van de dag en proberen we het op een ander moment nog eens.

Na het fruit eten, volgt een toilet/verschoonmoment.

De kinderen die nog slapen in de ochtend worden klaargemaakt voor hun slaapje en de andere kinderen krijgen een schone luier of gaan zelf naar het toilet.

Belangrijk is om er bewust van te zijn dat onder activiteiten, ook alle verzorgende activiteiten behoren.

Daarmee zijn de verzorgende activiteiten dus ook pedagogische activiteiten.

Tijdens de training voor 'Oog voor interactie' hebben wij mogen zien en horen hoe belangrijk het is om ook, of misschien zelfs júst tijdens deze momenten de volledige aandacht voor het kind te hebben; hierbij kun je denken aan oogcontact, het houden van een praatje of het zingen van een liedje, het spelen van een spelletje (kiekeboe, het benoemen van kleuren, etc.) en het benoemen van de handelingen die de pedagogisch medewerkster uitvoert.

Bijvoorbeeld: Ik doe nu je sokjes uit en dan je knoopje en rits open (benoemen van de handeling), dan doen we jouw beentjes uit de broek en hoplakee; daar zijn twee beentjes met 2 voetjes (gevolg van de handeling benoemen). Héy, wat zie ik daar nu? Mooie teentjes; zullen we ze eens tellen? (Spelletje).

Het bewust contact maken geeft prachtige 1 op 1 momenten en draagt bij aan het welbevinden van het kind, het gevoel van veiligheid en de ontwikkeling.

Op deze manier worden verzorgingsmomenten leuke en leerzame momenten voor de kinderen.

Wat de andere kinderen doen terwijl de pedagogisch medewerkster bezig is met het verschonen en naar bed brengen van kinderen, hangt af van de behoefte van de kinderen.

Maar uiteraard speelt veiligheid hier ook een rol in.

In de meeste gevallen blijft er een pedagogisch medewerkster achter op de groep, maar de

geringe momenten dat een pedagogisch medewerkster alleen op de groep staat en dus de

kinderen alleen op de groep moet laten om een kindje naar bed te brengen – de slaapkamers

zijn alleen bereikbaar via de gang – wordt er op dat moment bekeken of het veilig is om de groep te verlaten.

Er wordt dan gekeken naar hoe de kinderen spelen; wanneer ze lekker in hun spel en veilig in de grondbox zitten, zal de pedagogisch medewerkster het kind in bed kunnen leggen zonder daar acties aan te verbinden.

Wanneer dit niet het geval is zorgt de pedagogisch medewerkster dat er een oogje in het zeil wordt gehouden door er een collega, stagiaire of groepshulp bij te roepen.

Als het tijd is voor een begeleid activiteit, hebben de pedagogisch medewerkers als een activiteit bedacht die past bij de behoefte van de kinderen. Een activiteit wordt bedacht met de aanwezige kinderen, hun behoeftes en ontwikkelingsniveau in gedachten, zodat de activiteit aansluit bij de kinderen.

Een activiteit kan meestal per kind worden aangepast in moeilijkheidsgraad, zodat ieder kind op zijn eigen tempo bezig kan met de activiteit.

Voorbeelden van activiteiten zijn:

- ♥ Buiten spelen
- ♥ Kleien
- ♥ Verven
- ♥ Kleuren, knippen en plakken
- ♥ Muziek maken/liedjes zingen
- ♥ Dansen
- ♥ Spelen in het speellokaal
- ♥ Een bewegingsspel
- ♥ Etc

De pedagogisch medewerkster zet klaar wat zij nodig is voor de activiteit en benaderd de kinderen of zij zin hebben om mee te doen.

Een andere manier kan zijn om met een activiteit te beginnen en te kijken wie er spontaan mee komt doen.

Ook beginnen met een klein groepje kinderen welke hebben aangegeven iets te willen gaan doen, steekt vaak al gauw de rest aan om gezellig aan te schuiven en mee te doen.

Als pedagogisch medewerkster staan wij open voor inbreng van de kinderen, waar dit past in het spel.

In de kleinschalige setting van Casa Bambini is het soms ook mogelijk om in kleine groepjes een activiteit uit te voeren, waardoor er heel gericht een moeilijkheidsgraad aangehouden kan worden naar behoefte van het kind en rekening houdend met de zone van de naaste ontwikkeling.

Een andere mogelijkheid is om het vrije spel van de kinderen te observeren en als activiteit hierbij aan te sluiten.

Bijvoorbeeld; *Een kind laat een bal van een helling afrollen. Samen kunnen we ontdekken: Wat rolt er nog meer? Wat rijdt eraf en wat rolt eraf? Kun je zelf af rollen? Etc.*

Naast de verzorgende activiteiten en de eetmomenten, wordt er elke dag een buitenactiviteit aangeboden.

Dit kan het spelen in de tuin zijn, naar een speeltuin, het timmermansveldje, etc.

De activiteit wordt aangepast aan het weer.

Regent het, dan kan de activiteit van buitenspelen worden uitgebreid met het springen over de plassen of zintuigelijke spellen (regen op je tong/ hoe voelt de regen op je hand; koud/warm/ Wat gebeurt er als je er in stampt?).

Met regenkleding en regenlaarsjes aan, is dit geen enkel probleem.

Met droog weer kunnen er materialen aangeboden worden, Casa Bambini bezit over tal van fietsjes, autootjes en stepjes, zandbakspeelgoed en andere speelmaterialen.

Daarbij maken wij steeds vaker gebruik van het zogenaamde 'kosteloze materiaal', hiermee bedoelen wij materialen die normaal misschien worden weggegooid, zoals: eierdozen, kartonnen dozen, bubbeltjesplastic, oude lakens/doeken, etc.

Met kosteloos materiaal laat je de kinderen regelmatig kennismaken met voor hun (meestal) nieuw materiaal en daar kunnen zij hun fantasie dan op los laten; er wordt meestal prachtig mee gespeeld.

Als pedagogisch medewerkster volgen wij de kinderen in hun spel en vinden wij het belangrijk om kinderen niet te storen in hun spel; dat houdt in dat wij de kinderen de ruimte geven om zelf te ontdekken en te spelen en dat wij pas meedoen in het spel, wanneer het kind dit zelf aangeeft.

Wanneer je je mengt in een spelvorm, kan je als volwassene net de stoorzender zijn die het hele spel stillegt.

Observeer daarom; spelen ze mooi en kunnen ze verder zonder inbreng van een volwassene? Laat ze dan lekker spelen.

Is er maar één pedagogisch medewerker, dan is er maar één groepsactiviteit.

Naar buiten gaan we vaak met zijn allen.

Ouders tekenen bij de plaatsing een online toestemmingsformulier waarop ze aan kunnen vinken wat voor activiteiten zij wel/niet toestaan.

Hierop staan ook de uitstapjes op loopafstand; de pedagogisch medewerkster is voorafgaand aan de activiteit op de hoogte van de mogelijkheden van de kinderen op de groep.

Kinderen hebben, binnen of buiten, altijd wel de keus om niet mee te doen met een activiteit; wij verplichten de kinderen nooit om mee te doen.

Er is in de groep de mogelijkheid iets aan tafel te doen of om in de groep te gaan spelen.

Als er een kind is dat niet graag naar buiten wil, bekijken we waarom dit zo is.

Heeft het behoefte aan veiligheid op de groep?

Kijk hoe je die veiligheid langzaam kan vergroten naar het buitenspelen toe; blijft dicht bij het kind en laat het kind jou nabijheid voelen.

Ook kan je het kind laten wennen aan het buitenspeelgoed, door dit eens naar binnen heen te halen.

Tenslotte wordt er binnen materiaal aangeboden.

Verven en knutselen zijn hier onderdelen van.

Een activiteit kan voor het ene kind twee minuten duren en voor de ander een kwartier of wel een half uur; heb hier als pedagogisch medewerkster geen oordeel over, maar volg het proces en de behoefte van het kind.

Bij Casa Bambini zijn we proces- en kindvolgend, daarom proberen wij zo min mogelijk met voorbeelden te werken, zoals knutselwerkjes die nog in elkaar gezet moeten worden, of kant en klare knutselactiviteit mét voorbeeld.

Een kind kan door het voorbeeld veel minder zijn eigen inbreng toepassen en zou er zelfs onzeker van kunnen worden, aangezien het voorbeeld meestal door een volwassene in elkaar is gezet en dus een hoog verwachtingspatroon teweeg brengt bij de kinderen.

Wij proberen materialen aan te bieden waarin het kind al zijn creativiteit kwijt kan.

Wanneer we een thema behandelen en er geknutseld gaat worden, bieden wij soms wel knutselwerkjes aan waarbij er iets gemaakt wordt wat bij het thema past.

Echter laten wij het kind altijd vrij in hoe hij het werkje maakt; bij bijvoorbeeld een plakactiviteit waarbij het kind de ogen, oren, neus en mond op een hoofd mag plakken, laten wij de kinderen zelf bepalen waar zij ze neerplakken. Hierin is dan geen sturing en geen goed of fout.

De eigen gemaakte creaties zijn de creaties waar de kinderen trots op zijn en die ze uit duizenden zullen herkennen; daarin respecteren wij de eigenheid van het kind.

Activiteiten rondom de cadeautjes voor moederdag, verjaardagen, etc; worden aangeboden aan het kind en alleen uitgevoerd wanneer het kind dit wil.

Daarom beginnen wij vaak tijdig met dit soort cadeaus, zodat zij in vrijwel alle gevallen toch worden gemaakt; ten grondslag ligt uiteraard wel de wil van het kind én de eigenheid van het knutselwerkje.

Aanvulling dagindeling buitenschoolse opvang

Wij halen kinderen op van verschillende scholen in Wierden.

Dit houdt in dat kinderen op verschillende momenten vrij zijn en opgehaald worden.

Tot nu toe komt het zo uit dat de kinderen ongeveer tegelijk op de BSO aanwezig zijn en tegelijkertijd fruit of een koekje kunnen eten, tijdens een gezellig gezamenlijk moment.

Ze krijgen lekker wat te drinken en kletsen over wat ze die dag hebben beleefd.

Wanneer er kinderen zijn die vroeg in de middag vrij zijn, dan komen zij na schooltijd gezellig op de BSO een broodje eten.

Verder hanteren wij dezelfde invullingen en aanpakken als hierboven beschreven bij de kinderopvang; aangepast aan het niveau en de wens van de BSO kinderen.

Vroegtijdige voorschoolse educatie (VVE), piramide

Piramide stimuleert jonge kinderen op een speelse manier in hun ontwikkeling.

Door het behandelen van verschillende thema's en een stappenplan in de kennismaking van een thema, worden kinderen op een leuke en leerzame manier op de hoogte gebracht van bijvoorbeeld de seizoenen, feest, kleding, etc.

Door een slimme combinatie van activiteiten krijgen ze in een veilige omgeving grip op de wereld.

Piramide biedt elk kind de kans om zich optimaal te ontwikkelen.

De methode is geschikt voor alle kinderen van 0-4 jaar.

Kinderen ontdekken de wereld spelenderwijs en met de uitdagende activiteiten van piramide is dit een feest.

Het stappenplan uit bovenstaande tekst, bestaat uit de volgende stappen: Oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen.

Iedere stap houden wij twee weken aan; aangezien sommige kinderen maar 1 dag per week komen, willen wij ook hen de mogelijkheid bieden om meer te weten te komen over het thema en zich hierin te verdiepen.

Piramide is een totaalprogramma, dat betekent dat er aandacht is voor alle ontwikkelingsgebieden.

Daarbij kan er rekening worden gehouden met de pientere kinderen; de activiteit kan dan iets moeilijker/uitgebreider worden gemaakt. Wij behandelen zowel VVE-thema's als zelfbedachte en ingevulde thema's.

Lunch – middagslaapje

Ook het eten is voor een belangrijk activiteit, welke elke dag met veel zorg en aandacht uitgevoerd wordt.

Als pedagogisch medewerkster eten we gezellig met de kinderen mee aan tafel; het brood, het beleg, de melk: alles staat op tafel, net zoals thuis.

De kinderen worden gestimuleerd in hun zelfstandigheid door ze zelf hun brood te laten smeren (wanneer de leeftijd dit toelaat), zelf te drinken en de overgang van fles – tuitbeker – beker op een positieve manier te stimuleren.

Op deze manier is het broodeten niet alleen een voedingsmoment, maar ook een uitdagend activiteit waarin de ontwikkeling van de kinderen gestimuleerd wordt.

Aan de lunch stellen wij geen tijdslimiet; het duurt zolang als het duurt en dat is reuze gezellig.

We beginnen met een broodje met gezond beleg en op het tweede broodje mogen de kinderen kiezen tussen hartig- of zoetbeleg.

Kinderen die willen gaan slapen of waarvan de pedagogisch medewerker denkt dat het zinvol is dat het even rust, worden naar bed gebracht.

De kinderen die niet meer hoeven te slapen, rusten op een matras in de groep als ze dat willen of blijven wakker.

Ook het naar bed gaan kan net als de verschoonmomenten met dezelfde insteek als activiteit worden beschouwd.

Wanneer het kind uit bed komt, kijken we goed naar wat het kind op dat moment nodig heeft; wil het direct spelen of nog even knuffelen en wakker worden op schoot?

Door kindvolgend te zijn in dit soort overgangsmomenten, hopen wij de kinderen een gevoel van veiligheid te kunnen geven.

Drinken, fruit/cracker en een middagactiviteit

Als alle kinderen uit bed zijn, gaan we met zijn allen aan tafel; bij mooi weer picknicken we regelmatig buiten op het gras of aan de picknicktafels.

Eenmaal op hun plek krijgen de kinderen wat te drinken en daarbij een bakje fruit of een cracker met gezond beleg.

Echter hebben niet alle kinderen behoefte aan direct wat te eten en drinken wanneer ze uit bed komen; dit kan dan later op de middag nog eens aangeboden worden nadat het in de koelkast is bewaard.

Drinken wordt altijd aangeboden wanneer een kind hierom vraagt; ranja op de vaste eet- en drinkmomenten, melk met het broodeten en water voor tussendoor.

Bij warm weer wordt er regelmatig extra drinken aangeboden en zijn wij alert op wat de kinderen binnen krijgen aan vocht, om uitdroging te voorkomen.

Daarna zijn er weer activiteiten (zie ochtend/ begeleide activiteiten of vrij spel), waar ze uit kunnen kiezen of die ze zelf bepalen.

Hierbij wordt rekening gehouden met het feit of de kinderen al naar buiten zijn geweest, aangezien wij iedere dag proberen om minstens 1 keer naar buiten te gaan.

Ophalen

Tijdens het ophaalmoment zorgen wij voor een duidelijke mondelinge overdracht aan de ouder/verzorger van ieder kind.

In die overdracht vertellen wij wat we zoal hebben gedaan die dag, hoe het met het kind zelf ging en of er nog bijzonderheden zijn.

Bij de baby's wordt tot 1 jaar een boekje bijgehouden waarin het eet-, slaap- en drinkschema van die dag beschreven staat, inclusief een kort verhaaltje over de belevenissen en activiteiten van het desbetreffende kind.

Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen

In de IKK-wet staat beschreven dat de kinderopvang de ontwikkeling moet volgen en stimuleren, waaronder een doorlopende ontwikkellijn met het basisonderwijs en buitenschoolse opvang.

Vaste onderdelen hiervan zijn dat er jaarlijks een overdracht van de pedagogisch medewerkster (mentor van het kind) aan de ouder/verzorger plaatsvindt, hierin moet de pedagogisch medewerkster haar kennis over de ontwikkeling van het kind met de ouders delen.

Wij gebruiken hiervoor een eigen observatieformulier.

De pedagogisch medewerkers houden hierin de ontwikkeling van alle kinderen inzichtelijk met behulp van afgenomen observaties.

Zij registreren hun kennis hierover op het observatieformulier.

Wij streven naar een duidelijke en 'luchtige' registratie over het kind waarna de ouder(s) op de hoogte zullen zijn van het kind zijn ontwikkelingen en daarbij het welbevinden op de groep.

Het is niet de insteek om eventuele ontwikkelingsproblemen tijdens deze gesprekken te melden; wanneer er ontwikkelingsproblemen zijn, zullen wij daar een ander moment voor inplannen met de ouder(s), wanneer dit geconstateerd wordt en er actie ondernomen dient te worden.

Zodra een kind 3 jaar en 8 maanden is, zal er een overdrachtsformulier ingevuld worden welke met ouders doorgenomen wordt en na toestemming van deze ouders aan de school overhandigt worden.

Op dit overdrachtsformulier komen allerlei verschillende aspecten aan bod welke betrekking hebben op de ontwikkeling en het welbevinden van het kind.

Wanneer ouders toestemming geven om dit formulier met school te delen, streven wij naar een zogenaamde 'warme overdracht', waarbij de mentor van het kind dit formulier persoonlijk naar de toekomstige school van het kind zal brengen of wanneer er geen bijzonderheden zijn, de ouder het formulier zelf overhandigt aan de betreffende school.

Het vaste gezichtencriterium

Bij Casa Bambini werken wij met een vast personeelsbestand op de kinderopvang en de buitenschoolse opvang. Dit houdt in dat zo goed als alle medewerkers hun eigen groep en vaste werkdagen hebben. Toch kan het voorkomen dat er niet aan het vaste gezichtencriterium kan worden voldaan. Vanuit de overheid zijn de kwaliteitseisen per 1 juli 2023 versoepeld; het vaste gezichtencriterium verandert niet, wél mogen wij een andere beroepskracht inzetten dan een vast gezicht. Dit mag op momenten als o.a. een vast gezicht ziek is, verlof heeft of op vakantie is.

Op alle groepen binnen Casa Bambini werken wij met maximaal 3 pedagogisch medewerkers per groep. Op de buitenschoolse opvang zijn dit standaard maximaal 2 pedagogisch medewerkers.

Afwijken is alleen toegestaan in situaties waarbij volgens het vaste gezichtencriterium maximaal 2 of 3 vaste gezichten worden toegewezen en niet in situaties waarbij er vier vaste gezichten toegewezen mogen worden. Van vier vaste gezichten maken wij echter geen gebruik, gezien het feit wij een relatief klein personeelsbestand hebben en wij 1 kleinschalige vestiging hebben. Daardoor zijn alle kinderen gewend aan de gezichten van alle pedagogisch medewerkers. De vaste gezichten op de groepen worden toegewezen per kind en is afhankelijk van de werkdagen van het personeelslid en de dagen dat het kind op de opvang komt.

Wanneer zich er een situatie voordoet waarbij een vast gezicht niet komt werken, zijn er altijd nog 1 of 2 van de andere vaste gezichten op de groep aanwezig; aangezien wij werken met een vast rooster en niet beschikken over een invalpoule. De andere vaste gezichten op de groep zijn daarom de stabiele factor in bovengenoemde gevallen. Wanneer een vast gezicht afwezig is, proberen wij om een ander vast gezicht in te zetten op de groep. Wanneer er geen ander vast gezicht ingezet kan worden en er komt een vervangster op de groep komt voor een vast gezicht, zullen wij te allen tijde zorgen dat dit een medewerkster is die vaker op de groep gewerkt heeft en daardoor een bekend gezicht is voor de kinderen die er op de groep aanwezig zijn.

Er wordt gekeken naar een personeelslid die de kinderen én de groep kent en ingespeeld is op de naaste collega's van de groep.

Wanneer een vast gezicht langer afwezig is dan vier weken aaneengesloten, wordt er gekeken naar een vaste vervanger van het vaste gezicht.

De stappen die wij nemen wanneer er afgeweken wordt van het vaste gezichtencriterium:

- ♥ Eerst wordt er gekeken naar de mogelijkheid voor het inzetten van een voor het kind vertrouwde beroepskracht uit dezelfde groep. Dit overwegen wij omdat het kind dan al bekend is met de beroepskracht; dit biedt veiligheid en stabiliteit voor zowel het kind als de groep
- ♥ Wanneer bovenstaande niet haalbaar is, wordt er gekeken naar de inzet van een vertrouwde beroepskracht uit de aangrenzende groep. In de andere groep wordt er met dezelfde doelgroep gewerkt, waardoor alle pedagogisch medewerkers bekend zijn met de verzorging en de omgang van de doelgroep. De pedagogisch medewerkster van de andere groep zal ook bekend zijn voor de kinderen op de groep

waar zij zal moeten werken ter vervanging van het vaste gezicht, gezien het feit dat alle pedagogisch medewerkers een vast werkrooster hebben en meerdere keren per dag de andere groep inlopen. Ook wanneer er buiten of in het speellokaal wordt gespeeld, zien de kinderen de andere pedagogisch medewerkers en zo bouwen de kinderen een (vertrouwens)band op met alle pedagogisch medewerkers en vice versa.

Hoe wordt de emotionele veiligheid en de stabiliteit van het kind geborgd bij de inzet van een andere pedagogisch medewerkster

Doordat wij werken met een relatief klein en vast personeelsbestand, zijn de medewerkers van Casa Bambini bekende gezichten voor de kinderen.

Wij zullen bij de afwezigheid van een vaste beroepskracht, bij voorkeur kiezen voor een medewerkster die ook op dezelfde groep werkt en bekend is met de kinderen en de naaste collega's. Hierdoor zal de dag kunnen verlopen zoals altijd, gezien het personeelslid op de hoogte is van de werkwijze en de dagschema's van de kinderen.

Wanneer een vervanger van het vaste gezicht niet per se bekend is met het kind waarvan het vaste gezicht afwezig is, kan het verstandig zijn om een andere medewerkster van die groep, die tevens een vast gezicht is op die groep, leidend te laten zijn in de verzorging en interactie met het kind.

Of dit van belang is, is goed in te schatten door het personeel en hun ervaring met het verzorgen van het bewuste kind waarvan het vaste gezicht afwezig is.

Wij zijn bij Casa Bambini kind-volgend en zullen te allen tijde kiezen voor de meest veilige en prettige optie voor het kind.

Indien het vaste gezicht een langere periode afwezig is en meerdere dagen werkt op de dagen dat het kind van het afwezige vaste gezicht ook aanwezig is, zal er gekeken worden naar de meest stabiele invulling. Er zal dan ingezet worden op structurele inzet van 1 medewerkster die op deze dagen voor stabiliteit en emotionele veiligheid van de kinderen kan zorgen, uiteraard in combinatie met de andere vaste gezichten op de groep.

Doordat er een duidelijke overdracht is vanuit het personeel naar de ingezette beroepskracht en de beroepskracht op de hoogte is over de formulieren van de groepen met daarop de meest recente informatie m.b.t. het kind, kan er nauw aangesloten worden op de zorgbehoefte van het kind.

Toetsingskader GGD: Inzet beroepskracht in opleiding

Vanaf 1 juli 2024 mag een beroepskracht in opleiding als vaste beroepskracht (vast gezicht) ingezet worden wanneer de beroepskracht in opleiding het eerste leerjaar heeft afgerond.

Wanneer een beroepskracht in opleiding als vaste beroepskracht ingezet wordt, vindt er een maandelijks evaluatie moment plaats tussen de houder: Esther of Leonie en de begeleidster van de beroepskracht in opleiding.

Tijdens dit evaluatiemoment wordt o.a. besproken:

- ♥ Hoe bevalt het de beroepskracht in opleiding - loopt zij ergens tegenaan?
- ♥ Hoe bevalt het werken met de beroepskracht in opleiding bij naaste collega's.
- ♥ Zijn er verbeterpunten?

- ♥ Verschillende aandachtspunten vanuit het pedagogisch beleidsplan worden besproken, zoals het sensitief-responsief reageren, de RRIP aanpak, etc.

Wanneer de beroepskracht in opleiding haar contract tekent, wordt er een apart document aangemaakt waarin bovenstaande punten worden benoemd en dit document dient door alle 3 de partijen (houder/ beroepskracht in opleiding/ begeleidster) te worden ondertekent. Ook wordt er contact met school onderhouden en bovenstaande voorgelegd.

Wanneer een beroepskracht in opleiding werkt op de stamgroep, moet er minstens 1 gekwalificeerde beroepskracht ook op die groep werken.

Dit geldt ook als de beroepskracht in opleiding geen vaste beroepskracht is.

Maximaal de helft van het aantal personeelsleden in de kinderopvang mag uit beroepskrachten in opleiding bestaan.

Toetsingskader GGD: Nieuwe rekensystematiek BKR

Vanwege de wijziging in de kwaliteitseisen voor de Buitenschoolse opvang (BSO), wordt per 1 juli 2024 de beroepskracht-kindratio op het niveau van het kindercentrum berekent en niet meer op groepsniveau. Hierdoor komt er meer ruimte om groepen in te delen op basis van de behoefte en ontwikkeling van kinderen. Een groep mag wettelijk maximaal 30 kinderen tellen, bij Casa Bambini is dit maximaal 22.

Wij berekenen de BKR via de rekentool op www.1ratio.nl

Doordat er een nieuwe rekensystematiek is ontwikkeld, kan een groep anders ingedeeld worden qua bezetting. Zo mag een personeelslid 14 kinderen van 7 jaar of ouder opvangen in plaats van maximaal 11.

Dit kan worden overwogen wanneer er bijvoorbeeld een activiteit wordt gepland die past bij de kinderen vanaf boven de 7 jaar oud.

Er is dan minder begeleiding nodig waardoor er beter gekeken kan worden naar passende activiteiten.

Zoals wij in dit plan beschrijven, staat het welbevinden van een kind op de groep, op de eerste plek. Daarom kijken wij te allen tijde of het kind/de kinderen een positief effect ondervindt aan de groepsplanning en de geplande activiteiten. Wij kijken hierbij naar de ontwikkelingsfasen, interesses en individuele behoeftes van de kinderen en passen ons hierop aan.

Anders gekwalificeerde beroepskrachten formatief inzetten

Mensen die bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen door een andere beroepsachtergrond, talent of expertise (bijvoorbeeld professionele musici of sporters) mogen formatief ingezet worden op de BSO. Deze beroepskrachten moeten wel een pedagogische module hebben voltooid.

Kinderopvang Casa Bambini heeft besloten om voorlopig geen gebruik te maken van anders gekwalificeerden, vanwege het bewaken van de continuïteit op de BSO.

Aanmelding, wennen en plaatsing

De opvang van de kinderen door de ondernemer start met een rondleiding, de aanmelding en plaatsing van het kind.

In de kinderopvangorganisatie wordt gewerkt met de pedagogische visie, de vier pijlers:

- ♥ Respect

- ♥ Ruimte
- ♥ Individualiteit
- ♥ Positiviteit

Tijdens het plaatsingstraject is dit al bij de ouders aan de orde geweest.

Zo hebben de ouders bijvoorbeeld tijdens de rondleiding al alle informatie gekregen, Uiteraard is het van belang dat de vier pijlers ook daadwerkelijk gebruikt worden in de praktijk en zeker zichtbaar zijn in de eerste kennismaking; het plaatsingsgesprek en de wenperiode. Hier kunnen het kind en de ouders zien dat het geen loze kreten zijn, maar dat het terugkomt in de omgang.

De eerste kennismaking is voor alle partijen (ouders, kind, pedagogisch medewerkster) belangrijk: het begin van een vertrouwensband wordt hier gelegd.

Hierna wordt aangegeven hoe dit proces verloopt; de plaatsing en de wenperiode worden beschreven vanuit de vier pijlers:

- ♥ Respect: Wanneer ouders en kind voor een eerste kennismaking en een wenmoment komen, zullen wij hier bij Casa Bambini ruim de tijd voor nemen. Het is een hele stap voor 'nieuwe' kinderen om naar de opvang te gaan en voor de ouders, die hun kind voor het eerst op de opvang achterlaten, eveneens. Wij hebben en tonen respect voor het proces hierin voor ouder en kind; hier dient zorgvuldig mee om te worden gegaan. Dit betekent dat hoe klein het kind ook is, er altijd kennismaking- en wenafspraken gemaakt moeten worden. De richtlijnen die wij aannemen voor het wennen, zijn als volgt: bij de kinderopvang (0-4 jaar) wordt er uitgegaan van een wenmoment (meestal van 9.00 uur tot 12.00 uur, zodat er voldoende tijd en aandacht voor dit moment is). Bij de BSO wordt er 1 wenmoment ingepland wanneer hier behoefte aan is vanuit de ouders; ervaring leert dat de meeste ouders/kinderen hier geen behoefte aan hebben en erg gelijk gestart wordt met de opvang.

Het kan zijn dat er van de richtlijnen afgeweken moet worden, omdat er meer of minder tijd nodig is (denk hierbij bijvoorbeeld aan spoedplaatsing of wanneer een kind zeer veel moeite heeft tijdens de wenmomenten). Dit betekent mogelijk dat ouders – ook wanneer de plaatsing al is ingegaan, nog een keer aanwezig zijn.

- ♥ Ruimte: Doordat de plaatsing en het eerste contact met ouders in een aparte ruimte plaatsvindt, creëren wij rust en ruimte voor hen. Dit betreft niet alleen de fysieke ruimte maar ook de psychische ruimte. Het is nodig om een kind en de ouder(s) een aantal keren kort te ontmoeten voordat het kind geplaatst wordt. Op deze wijze is er voldoende (psychische) ruimte om allerlei informatie over te dragen. Dit is belangrijk omdat in de praktijk blijkt dat er bij de latere reguliere haal- en brengcontacten minder ruimte is voor een uitgebreide informatie-uitwisseling.
- ♥ Individualiteit: Wij tonen interesse in de belevingswereld en leefomgeving van ouder en kind tijdens de intake; de pedagogisch medewerkster geeft aan hoe wij dit toepassen in de opvang. Mogelijkheden en onmogelijkheden worden uitgesproken en waar nodig opgelost.
- ♥ Positiviteit: Wij laten merken dat we positief in het leven staan en dat we het leuk vinden om met dit kind en deze ouder(s) een samenwerking aan te gaan. Wanneer het gaat om plaatsing van een baby, is het bijvoorbeeld voor de ouder(s) nog

moeilijker om een kind weg te brengen, dan voor het kind zelf om te blijven; wij stellen gerust waar dit nodig is.

Een begripvolle houding en inlevingsvermogen dragen bij aan het vertrouwen van de ouders in de opvang; gun deze ouders de tijd om informatie over te dragen, afscheid te nemen en houdt hen via een berichtje op de hoogte tijdens de eerste dagen. Dit kan voor de ouders uiterst geruststellend zijn en draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensband.

Ook de overgang naar een peutergroep of BSO kan voor ouders ingrijpend zijn en dient met zorg besproken te worden.

Wanneer er wederzijds inzicht en begrip is tussen de pedagogisch medewerkster en ouders, ontstaat er vanzelf een positief, constructief contact.

Groepsindeling en maximale groepsgrootte

Bij Casa bambini hebben wij twee kinderopvang groepen en 1 buitenschoolse opvang groep. In de kinderopvang ruimtes werken wij met een verticale groepsindeling. Werken met een verticale groepsindeling houdt in dat we in de groep 'De vlinders' en 'De rupsjes' kinderen opvangen in de leeftijd van 0-4 jaar. Doordat werken met verschillende leeftijden in 1 groep extra creativiteit vraagt van de medewerkers, zorgen wij voor coaching, werkondersteuning en bieden wij het personeel passende trainingen aan. De groepen zijn beide zo ingedeeld, dat alle leeftijdsgroepen veilig kunnen spelen en uitgedaagd worden door de verschillende speelhoeken, de grondbox en het passende spel- en speelmateriaal.

De verticale groepsindelingen zorgen voor een prettige sfeer op de groepen waarin kinderen van elkaar kunnen leren; de jongere kinderen van de oudere kinderen en visa versa.

Zoals wij in onze visie hebben beschreven, werken wij als een groot gezin in een huiskamer en deze visie sluit bijzonder mooi aan bij een verticale groepsindeling.

Op beide kinderopvang groepen 'De Vlinders' en 'De Rupsjes' mogen maximaal 16 kinderen op worden gevangen.

De BSO genaamd 'De hooizolder', vangt kinderen op in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en is daarmee eveneens een verticale-groep te noemen. Op deze groep mogen wij maximaal 22 kinderen opvangen.

Ieder kind heeft zijn eigen zogenaamde 'stamgroep' waar het kind op zijn/haar opvangdagen in opgevangen wordt.

Van deze groepsindelingen wordt afgeweken op de woensdag en de vrijdag; zowel tijdens de reguliere schoolweken als in vakantieperiodes. Vanwege de kleine vraag naar buitenschoolse opvang op de woensdag en de vrijdag, wordt de groep 'De Vlinders' samengevoegd met de BSO. Doordat wij rekening houden met de beschikbaarheid van spel- en speelmateriaal welke aansluit bij de ontwikkelingsfase van de kinderen, heeft deze samenvoeging geen negatieve gevolgen m.b.t. het welzijn van de kinderen en streven wij naar een prettige groepsdynamiek en leefklimaat. Dit vraagt van de pedagogisch medewerkers extra alertheid op de inrichting van de ruimte, het aanbieden van geschikte activiteiten voor de verschillende leeftijdsgroepen en een goede voorbereiding en organisatie hiervan. Wij streven naar een voor de kinderen zo prettig mogelijke opvang waarbij zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en waarbij zij zich prettig en veilig kunnen voelen.

Ouders van de kinderen die op de woensdag en vrijdag naar de BSO gaan, zijn op de hoogte gebracht van de samengevoegde groepen en krijgen dit al te horen op het moment dat zij informatie inwinnen over de BSO op de woensdag en vrijdag. Ouders van zowel de groep 'De Vlinders' als ouders van de BSO (De hooizolder) dienen hiervoor toestemming te geven middels het online toestemmingsformulier. Zowel op de woensdag als op de vrijdag is er een bekend gezicht vanuit de BSO op de samengevoegde groep ingepland, waardoor deze BSO kinderen de begeleiding krijgen van een BSO medewerkster. Indien dit niet planbaar is vanwege ziekte of een vrije dag, zorgt de ingeplande medewerkster eveneens voor passende activiteiten en vraagt zij een duidelijke overdracht en tips aan de BSO medewerkster, zodat de ingeplande medewerkster zo goed mogelijk in kan springen op de behoeftes en de ontwikkeling van het BSO kind. Tevens wordt er rekening gehouden met de beschikbaarheid van geschikt spel- en speelmateriaal en ergonomisch verantwoorde meubels voor de kinderen gezien de samengevoegde groepen opgevangen zullen worden in de 0-4 jaar groep.

De omvang van een verticale groep zoals hierboven beschreven (0-4 jaar) is maximaal zestien. Dit is afhankelijk van de leeftijdsopbouw van de groep. Conform de beleidsregels kwaliteit kinderopvang is er één beroepskracht aanwezig per drie kinderen in de leeftijd tot één jaar, één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar, één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar, één beroepskracht per 10 kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 6 jaar en één beroepskracht per 12 kinderen van 7 tot 12 jaar. Aan de hand van het rekenkundige gemiddelde van de voor de aanwezige leeftijdscategorieën wordt het aantal kinderen op de beroepskrachten bepaald.

Elk kind heeft zijn/haar vaste stamgroep met vaste pedagogisch medewerkers die aan deze stamgroep zijn gekoppeld (zie ook het hoofdstuk Sociale competentie). Daarnaast heeft ieder kind een eigen mentor. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind, is het eerste aanspreekpunt voor ouders, en in de BSO ook voor het kind. Daarnaast hebben de 0-jarigen een vast vertrouwd gezicht op de groep. Dit zijn maximaal 2 gezichten per 0jarigen. Een van de vaste gezichten is altijd de mentor van het kind*.

Naast de opvang op de groep is het mogelijk gebruik te maken van diverse overige (speel)ruimtes zoals de gang en de gymzaal. *Voor meer uitleg over de vaste gezichten en het mentorschap, verwijst u door naar hoofdstuk 3.3: Hechting en vertrouwen, op pagina 10.

Bij activiteiten in ruimtes buiten de groep wordt bij beide groepen gevraagd aan de kinderen wie er mee wil. Daarbij gaat zeker één van de pedagogische medewerkers mee. Ook kan het voorkomen dat er activiteiten worden ontwikkeld met de BSO. Bijvoorbeeld kinderen van de 0-4 jaar groepen en de BSO spelen in de gymzaal. Er worden afspraken gemaakt over welke pedagogisch medewerker meegaat voor het toezicht. Pedagogisch medewerkers kunnen dus met de aan hen toevertrouwde kinderen uit de groep en/of aangrenzende groep voor een bepaalde activiteit gebruik maken van andere ruimten. Kinderen die in hun vertrouwde groep willen blijven, kunnen dit doen omdat hier altijd een mogelijkheid voor geschapen wordt indien er een tweede beroepskracht op de groep staat.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Een meldcode met afwegingskader voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld.

Per 1 juli 2013 zijn kinderopvangorganisaties verplicht een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben.

Vanaf 1 januari 2019 is het daarnaast verplicht om binnen de meldcode te werken met een afwegingskader.

Iedere pedagogisch medewerker moet op de hoogte zijn van de vernieuwde stand van zaken, welke betrekking hebben tot het signaleren, in kaart brengen en bespreken van het vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In overeenstemming met deze vernieuwde wet is er binnen Casa Bambini een aandachtsfunctionaris en eindverantwoordelijke aangesteld, waarvan alle medewerkers binnen Casa Bambini op de hoogte zijn gebracht.

Meerdere malen per jaar behandelen wij het protocol behorend bij de meldcode; op deze manier blijft het onderwerp en de stappen die ondernomen dienen te worden bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, onder de aandacht van het personeel.

Aandachtfunctionaris: Leonie Brand

Houder/ Eindverantwoordelijke: Esther Borkent en Leonie Brand

Een meldcode beschrijft in 5 stappen wat professionals moeten doen bij bovengenoemd vermoeden.

- ♥ Stap 1: Het in kaart brengen van signalen
- ♥ Stap 2: Collegiale consultatie (bij twijfel: Veilig thuis), (Bij twijfel: letseldeskundige)
- ♥ Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)
- ♥ Stap 4: Wegen van het geweld aan de hand van het afwegingskader; bij twijfel altijd contact met Veilig Thuis
- ♥ Stap 5: Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

Nadat op deze manier in stap 4 zorgvuldig de aard en ernst van (dreigende) onveiligheid zijn ingeschat met behulp van het afwegingskader, zal een beroepskracht in stap 5 in samenwerking met de aandachtsfunctionaris op basis van signalen, van het (extern) ingewonnen advies van het gesprek met de ouders het risico op geweld of kindermishandeling.

Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet.

Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling zijn wij verplicht om veilig thuis te raadplegen.

Veilig thuis kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren, of een melding te doen.

Het is belangrijk dat alles goed geregistreerd wordt.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen leggen wij schriftelijk vast.

Wanneer de weging tot de conclusie leidt dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de meldcode in stap 4 worden afgesloten.

Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Kinder- EHBO en BHV

Om adequaat te kunnen handelen bij incidenten is het noodzakelijk dat er tijdens openingsuren op elke locatie minimaal één volwassene aanwezig is met een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO.

De onderstaande certificaten van de daarbij genoemde instanties zijn door de Minister van Sociale Zaken en werkgelegenheid aangewezen al geregistreerde certificaten, zoals bedoeld in de Regeling Wet Kinderopvang:

- ♥ Eerste hulp aan kinderen + reanimatie van kinderen (Kinder-EHBO)
- ♥ Brand Hulp Verlening (BHV)

Bij Casa Bambini doen wij er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je); toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen -bij bijvoorbeeld ouders of personeel- waarvoor de kennis van EHBO noodzakelijk is. Daarom nemen wij al het personeel mee in de BHV en (kinder-)EHBO-training en worden deze trainingen jaarlijks opnieuw gevolgd.

Personeel die (door het kalenderjaar heen) in dienst treden en nog geen certificaat hebben voor bovenstaande cursussen, worden aan het begin van het nieuwe kalenderjaar ingepland om ook deel te nemen aan de cursussen.

Doordat vrijwel iedereen beschikt over een geldig BHV en (kinder-)EHBO certificaat, voldoen wij aan de eis dat er iedere dag een BHV'er en (kinder-)EHBO'er (2 indien de BSO ook geopend is) aanwezig is.

Agrarische elementen

In het dagprogramma zitten agrarische elementen.

De combinatie van kinderopvang en de speelmomenten buiten, beiden meerwaarde in het pedagogisch klimaat.

Er zijn immers meer mogelijkheden met betrekking tot (buiten)ruimte en/of die en natuur, dan in reguliere opvang.

Door het natuurlijke buitenspelen te combineren met het verzorgen van dieren, geven wij de kinderen kansen op ontdekkingen te doen en te stimuleren, waardoor zij op verschillende ontwikkelingsgebieden uitgedaagd worden.

Daarin biedt Casa Bambini kansen die een regulier kinderdagverblijf niet op deze wijze kan bieden.

Binnen de agrarische kinderopvang dienen de pedagogische medewerkers dus bewust om te gaan met een aanbod op (buiten)ruimte, dieren en natuur zodat er gelegenheden voor de kinderen ontstaan in het opdoen van ontdekkingen.

Door regelmatig van bovenstaande gebruik te maken, is het belangrijk dat hier op in wordt gespeeld door de PM'er doordat zij regelmatig activiteiten aanbied die overeenkomen met de beschikbare agrarische elementen.

Dit zijn activiteiten zoals:

- ♥ De verzorging van de tuin

- ♥ De verzorging van de dieren
- ♥ Het bekijken van (seizoensgebonden) elementen
- ♥ Het dagelijks aanbieden van buitenactiviteiten

Hierbij gelden natuurlijk de consequenties vanuit de pedagogische pijlers, zoals beschreven onder het kopje 'kinderen en activiteiten'.

Wij houden rekening met het individuele kind en kijken daarom naar wat het kind van ons vraagt of waar het behoefte aan heeft.

Dit kan inhouden dat er een verdeling wordt gemaakt in welke kinderen er naar buiten gaan, welke er bij Casa Bambini op het terrein buiten spelen of wie er misschien wel binnen willen blijven.

Wanneer deze activiteiten worden aangeboden al zijnde dat álle kinderen hetzelfde 'moeten' doen, kan er voorbij worden gegaan aan het individuele kind.

Op basis van de belangstelling, interesses en het welbevinden van het kind, maken wij waar nodig een verdeling in kinderen t.b.v. activiteiten.

Wanneer er een activiteit gepland wordt, zal dit altijd met kinderen zijn die dit graag willen.

Op die manier creëren wij de gelegenheid voor de kinderen om te kiezen voor iets wat voor het kind prettig voelt.

Door de kinderen goed in beeld te houden en goed contact te onderhouden met ouders, kunnen we vooraf al inschatten welke kinderen geïnteresseerd zouden kunnen zijn in een activiteit.

Vooraf kan dan een inschatting worden gemaakt over hoeveel kinderen er mee zouden willen doen en hoe de taakverdeling van de pedagogisch medewerkers onderling zou kunnen zijn.

Overige informatie

Voor ons dagverblijf zijn huisregels en is er een informatieboekje geschreven.

Hierin staan zaken betreffende de inschrijving, betaling en opzegging, openingstijden, contact met ouders, extra dagdelen en ruilen, voeding, wat ouders zelf meenemen, verjaardagen, ziekte of verhindering, vakanties, oudercommissie en klachtenregeling.

Ook geeft het aan waar ouders voor vragen terecht kunnen.

Dit soort zaken worden dan ook niet in ons pedagogisch beleid opgenomen.